

VÄGLEDNING FÖR MOTTAGARE AV STÖD

*från europeiska struktur-
och investeringsfonder
och relaterade EU-instrument*

Europe Direct är en tjänst som hjälper dig att hitta svaren
på frågor om EU.

Avgiftsfritt nummer (*):

00 800 6 7 8 9 10 11

(*) Vissa mobiltelefonoperatörer tillåter inte samtal
till 00 800-nummer eller kräver betalning för dem.

På internet finns mer information om Europeiska unionen (<http://europa.eu>).

Luxemburg: Europeiska unionens publikationsbyrå, 2014

Bilder: Sidan 12: ©Fifteen Cornwall Apprenticeship Programme, sidorna 23, 27, 29, 32,
35, 37, 41, 44, 47, 50, 51: ©Shutterstock

© Europeiska unionen, 2014

Reproduktion är tillåtet under förutsättning att källan anges.

Printed in Belgium

VÄGLEDNING FÖR MOTTAGARE AV STÖD

*från europeiska struktur-
och investeringsfonder
och relaterade EU-instrument*

Inledning

Europeiska unionens (EU:s) fleråriga finansram för 2014–2020 gör det möjligt att genomföra den nya generationens utgiftsprogram från den 1 januari 2014.

[I förordning \(EU\) nr 1303/2013](#) fastslås gemensamma bestämmelser som gäller för Europeiska regionala utvecklingsfonden (**Eruf**), Europeiska socialfonden (**ESF**), Sammanhållningsfonden (**SF**), Europeiska jordbruksfonden för landsbygdsutveckling (**Ejflu**) och Europeiska havs- och fiskerifonden (**EHFF**). Dessa fonder verkar inom ett gemensamt ramverk som kallas **europiska struktur- och investeringsfonder** eller **ESIF**. Förordningen innehåller de bestämmelser som krävs för att säkra effektiviteten hos ESIF och hur fonderna ska samordnas med varandra och med andra EU-instrument.

I artikel 13 i förordningen uppmanas kommissionen att utarbeta riktlinjer för stödmottagare om hur de på effektivast möjliga sätt kan komma åt och använda ESIF samt utnyttja komplementariteter med andra instrument på relevanta politikområden inom unionen.

Ordet "stödmottagare" täcker en bred offentlighet, från små och medelstora företag (SMF)¹ till stora företag, och från offentliga organ och icke-statliga organisationer till organisationer i det civila samhället. Stödmottagarna kan också vara universitet, studenter, forskare, jordbrukare eller fiskare.

De potentiella medlen och ansökningsprocesserna är lika varierande som stödmottagarna. Det finns redan specifik vägledning, och kommissionens samtliga generaldirektorat har publicerat onlineinformation som beskriver deras respektive verksamheter och finansieringsinstrument.

Syftet med den här vägledningen för stödmottagare är inte att vara en uttömmande lista över tillgängliga EU-medel. Den bygger på den gemensamma strategiska ramen (bilaga 1 till förordning (EU) nr 1303/2013) som också innehåller grunderna för bättre samordning mellan de europeiska struktur- och investeringsfonderna och andra EU-instrument.

För varje **tematiskt mål** som identifieras i ESIF-förordningen ger vägledningen en komplett översikt över kompletterande instrument som är tillgängliga på EU-nivå. Översikten innehåller detaljerade informationskällor, exempel på god praxis för att kombinera olika finansieringsströmmar samt en beskrivning av relevanta myndigheter och organ som är involverade i förvaltningen av varje instrument.

Länkarna i dokumentet leder potentiella stödmottagare rätt i den labyrint av material som finns på nätet, så att de hittar de mest relevanta och användbara webbplatserna och dokumenten. Det finns även en onlinechecklista som potentiella stödmottagare kan använda för att hitta de lämpligaste finansieringskällorna.

1 Med "små och medelstora företag (SMF)" avses mikroföretag eller små och medelstora företag enligt definitionen i kommissionens rekommendation 2003/361/EG4, som

- är involverade i ekonomisk aktivitet, oavsett juridisk form
- har färre än 250 anställda (uttryckt i årsarbetsenheter: "personalstyrka")
- har en årsomsättning som inte överstiger 50 miljoner euro och/eller ett årsbokslut som inte överstiger 43 miljoner euro.

Innehållsförteckning

1. Introduktion	6
2. De europeiska struktur- och investeringsfonderna (ESIF)	8
2.1. Översikt och generella principer	8
2.2. Omfattningen av ESIF	9
2.3. Sund ekonomisk förvaltning	11
2.4. Synergier mellan de europeiska struktur- och investeringsfonderna	11
3. Andra EU-fonder – översikt	13
3.1. Horisont 2020	13
3.2. Fonden för ett sammanlänkat Europa (FSE).....	15
3.3. Programmet för stora, medelstora och små företags konkurrenskraft (Cosme)	16
3.4. Life.....	17
3.5. Kreativa Europa.....	18
3.6. Programmet för sysselsättning och social innovation (EaSI).....	18
3.7. Erasmus+	19
3.8. EU:s tredje folkhälsoprogram	20
4. De europeiska struktur- och investeringsfonderna och andra EU-instrument per tematiskt mål.....	21
4.1. Tematiskt mål 1: Stärka forskning, teknisk utveckling och innovation	22
4.2. Tematiskt mål 2: Förbättra tillgången till, användningen av och kvaliteten på IKT ...	26
4.3. Tematiskt mål 3: Stärka konkurrenskraften för små och medelstora företag (SMF), jordbrukssektorn (för Ejflu) och fiskeri- och vattenbrukssektorn (för EHFF)	28
4.4. Tematiskt mål 4: Stödja övergången till en koldioxidsnål ekonomi inom alla sektorer	31
4.5. Tematiskt mål 5: Främja anpassning till klimatförändringar, riskförebyggande och riskhantering	34
4.6. Tematiskt mål 6: Bevara och skydda miljön och främja resurseffektivitet.....	36
4.7. Tematiskt mål 7: Främja hållbara transporter och eliminera flaskhalsar i viktig nätinfrastuktur	40
4.8. Tematiskt mål 8: Främja hållbar och högkvalitativ sysselsättning och stödja arbetskraftens rörlighet	43
4.9. Tematiskt mål 9: Främja social inkludering samt bekämpa fattigdom och diskriminering	46
4.10. Tematiskt mål 10: Investera i utbildning, vidareutbildning och yrkesutbildning för färdigheter och livslångt lärande	49
4.11. Tematiskt mål 11: Förbättra den institutionella kapaciteten hos myndigheter och aktörer och öka effektiviteten hos den offentliga förvaltningen	50
5. Annan användbar information	53
5.1. Onlinechecklista för stödmottagare.....	53
5.2. EU-stödets synlighet	53
5.3. EU-stöd och stadgan om de grundläggande rättigheterna	53
6. Ordlista	54

1. INTRODUCTION

Europa 2020 lanserades år 2010 och är EU:s tioåriga strategi för tillväxt och sysselsättning.

EU har fem [överordnade mål](#) som man vill uppnå före 2020 års slut.

Dessa mål är inom områdena

- sysselsättning
- forskning och utveckling
- klimat/energi
- utbildning
- social inkludering och minskad fattigdom.

Europa 2020-strategin stöds av sju ["flaggskeppsinitiativ"](#). Dessa initiativ hjälper EU och de nationella myndigheterna att öka sina insatser på områden som stöder Europa 2020-prioriteterna och omfattar innovation, den digitala ekonomin, sysselsättning, ungdom, industripolitik, fattigdom och resurseffektivitet.

EU lägger stor vikt vid att skapa fler och bättre jobb och att skapa ett socialt inkluderande samhälle. Dessa mål är centrala för [Europa 2020](#)-strategin² för att skapa smart och hållbar tillväxt för alla över hela kontinenten.

Genom att stödja Europa 2020-strategin bidrar ESIF till att minska olikheterna mellan utvecklingsnivåer i regioner och på öar i hela EU. Och för att maximera effekterna av ESIF har man tagit fram elva tematiska mål i förordningarna (artikel 9, förordning (EU) nr 1303/2013).

Andra EU-instrument bidrar också till dessa tematiska mål, och medlemsstaterna uppmuntras att utnyttja de finansiella instrument som finns att tillgå på europeisk, nationell, regional och lokal nivå.

2 Halvtidsöversynen av Europa 2020-strategin pågår för fullt och inleddes med ett offentligt samråd. Resultatet av översynen kommer under 2015 att publiceras på webbplatsen för Europa 2020.

TEMATISKA MÅL (TM)

1. Stärka forskning, teknisk utveckling och innovation.
2. Förbättra tillgången till, användningen av och kvaliteten på IKT.
3. Förbättra konkurrenskraften för små och medelstora företag, jordbrukssektorn (för Ejflu) och fiskeri- och vattenbrukssektorn (för EHFF).
4. Stödja övergången till en koldioxidneutral ekonomi inom alla sektorer.
5. Främja anpassning till klimatförändringar, riskförebyggande och riskhantering.
6. Bevara och skydda miljön och främja resurseffektivitet.
7. Främja hållbara transporter och eliminera flaskhalsar i viktig nätinfrastruktur.
8. Främja hållbar och högkvalitativ sysselsättning och stödja arbetskraftens rörlighet.
9. Främja social inkludering samt bekämpa fattigdom och diskriminering.
10. Investera i utbildning och yrkesutbildning för färdigheter och livslångt lärande.
11. Förbättra den institutionella kapaciteten hos myndigheter och intressenter och öka effektiviteten hos den offentliga förvaltningen.

Ekonomiskt stöd kan ges i form av olika incitament, till exempel anslag, priser, kontrakt, återbetalningspliktigt stöd och finansiella instrument³.

För potentiella mottagare av ekonomiskt EU-stöd har man nyligen förenklat processen som ger tillgång till stöd. Ändringarna inkluderar

- en enda återbetalningssats, d.v.s. "ett projekt – en finansieringssats"
- en enhetlig sats för indirekta kostnader och andra förenklade kostnadsalternativ
- 90 dagars betalningsfrist för stödmottagare inom sammanhållningspolitiken
- elektronisk utväxling av data mellan stödmottagare och förvaltningsmyndigheter planerad för 2016 i alla EU-medlemsstater.

Över 75 % av EU:s budget förvaltas av medlemsländerna själva. Resten förvaltas centralt av Europeiska kommissionen, ibland med stöd från kommissionens genomförandeorgan.

3 EU-budgetens finansiering av tjänste-, arbets- och leveransavtal (inbjudningar att lämna anbud) är inte huvudämnet i denna vägledning. Mer information om dessa ämnen finns på Europeiska kommissionens webbplats under [Offentlig upphandling och finansiering](#).

2. DE EUROPEISKA STRUKTUR- OCH INVESTIERINGSFONDERNA (ESIF)

2.1. Översikt och generella principer

ESIF förvaltas gemensamt av Europeiska kommissionen och medlemsstaterna i enlighet med subsidiaritetsprincipen. Principen innebär att EU inte vidtar åtgärder såvida detta inte är mer effektivt än att vidta åtgärder på nationell, regional eller lokal nivå. För beviljande av finansiering finns vissa urvalskriterier:

- **Tidsperiod:** Det finns begränsningar för vilken period insatserna och utgifterna kan äga rum.
- **Insatsernas omfattning:** Det finns begränsningar för vilka typer av aktiviteter som kan samfinansieras.
- **Kostnadskategorier:** Vissa kostnadskategorier är uteslutna.
- **Insatsernas geografiska läge:** Endast vissa platser är stödberättigade.
- **Insatsernas varaktighet:** Det kan finnas ett krav på att investeringarna upprätthålls under en minimiperiod efter det att insatsen är slutförd.
- **Typer av stödmottagare:** Endast vissa företag, organ och ekonomiska aktörer är stödberättigade.

Medlemsstaterna ska utarbeta strategiska planer med investeringsprioriteter som täcker de fem europeiska struktur- och investeringsfonderna. Dessa kallas **partnerskapsavtal (PA)**. Beskrivningar av mål som de avser att uppnå med de tillgängliga resurserna ska anges i de nationella och/eller regionala **operativa programmen (OP) (programmen för landsbygdsutveckling** för Ejflu). De operativa programmen är utformade så att de fokuserar på de socioekonomiska utmaningarna i landet eller regionen i fråga. Medlemsstaterna ska koncentrera stödet där behoven är som störst och där det får de största effekterna. De får inte använda alla potentiella stödteman och stödmodeller som anges i förordningarna.

De förvaltningsmyndigheter/nationella myndigheter som varje medlemsstat har utsett ansvarar för hanteringen av själva programmen. Tillsammans med övervakningskommittéerna⁴ ansvarar de för att

- utarbeta och använda urvalsprocedurer och urvalskriterier för stödberättigande
- ge information till potentiella stödmottagare i fråga om exempelvis ett projekts minimi- och maximistorlek, finansieringsplan och tidsram
- säkerställa att projekten ligger inom de aktuella fondernas spännvidd
- sörja för den ekonomiska förvaltningen och styrningen av programmen.

Ansökningar om finansiering ska skickas till den nationella eller regionala myndighet som förvaltar det relevanta programmet. Innan potentiella stödmottagare ansöker om ett anslag ska de kontrollera programmets investeringsprioriteter, urvalskriterier och ansökningsprocess i sina respektive regioner och länder. Genom att klicka på länkarna nedan kan man få kontaktinformation om alla relevanta förvaltningsmyndigheter/nationella myndigheter.

[Eruf/SF](#) – [ESF](#) – [Ejflu](#) – [EHFF](#)

4 Övervakningskommittéerna består vanligtvis av kompetenta regionala och lokala myndigheter, vilket inkluderar kompetenta offentliga myndigheter, näringslivets och arbetsmarknadens parter, relevanta organ som representerar det civila samhället, däribland miljöpartner, icke-statliga organ och organ som har till uppgift att främja social inkludering, jämställdhet och icke-diskriminering i enlighet med varje medlemsstats institutionella och rättsliga ramar.

2.2. Omfattningen av ESIF

Förhandlingar mellan medlemsstaterna och Europeiska kommissionen avgör vad som kan finansieras av de europeiska struktur- och investeringsfonderna. Prioriteterna fastslås i nationella eller regionala fleråriga program. I praktiken kan medlemsstaterna välja att fokusera på olika aktiviteter i olika regioner i EU. Stödberättigandet är därför beroende av programmets användningsområde i varje region eller land.

För att minska skillnaderna mellan utvecklingsnivåerna i olika länder riktas det sammanhållningspolitiska stödet mot de fattigaste regionerna och medlemsstaterna ⁵.

EUROPEISKA REGIONALA UTVECKLINGSFONDEN (ERUF)

Syftet med Eruf är att stärka ekonomisk och social sammanhållning i EU genom att korrigera bristande jämvikt mellan unionens regioner.

Eruf bidrar till samtliga elva tematiska mål. Den största delen av dess resurser läggs dock på ⁶

- forskning och utveckling – 39,9 miljarder EUR
- små och medelstora företag – 32,8 miljarder EUR
- ett utsläppsnått samhälle – 30,1 miljarder EUR
- transport- och energiinfrastruktur – 25,6 miljarder EUR.

Eruf stöder också gränsöverskridande, mellanstatligt och interregionalt samarbete med målet att främja europeiskt territori-

ellt samarbete. Detta kan innefatta partnerskap med intilliggande tredje länder via program inom ramen för [det europeiska granskapsinstrumentet](#) och [föranslutningsinstrumentet](#).

SAMMANHÅLLNINGSFONDEN (SF)

Sammanhållningsfonden riktar sig till medlemsstater vars bruttonationalinkomst (BNI) per invånare understiger 90 % av genomsnittet i EU ⁷. Syftet är att minska de ekonomiska och sociala skillnaderna och främja hållbar utveckling.

Sammanhållningsfonden stöder endast de tematiska målen 4, 5, 6 och 7. Dess planerade finansieringsstruktur ⁸ är

- infrastruktur för transport- och energinät – 33 miljarder EUR
- miljöskydd – 17,2 miljarder EUR
- ett utsläppsnått samhälle – 7 miljarder EUR.

EUROPEISKA SOCIALFONDEN (ESF)

Europeiska socialfonden är Europas viktigaste instrument för att stödja sysselsättning, hjälpa människor att få bättre jobb och säkerställa en rättvisare arbetsmarknad för alla EU-medborgare.

5 Det finns mer information i [kartan över regioners stödberättigande](#).

6 Preliminära belopp som baseras på de 28 partnerskapsavtal som skickats till kommissionen. De exakta summorna tillkännages så snart alla operativa program har antagits.

7 Medlemsstater som är berättigade till stöd från Sammanhållningsfonden är Bulgarien, Cypern, Estland, Grekland, Kroatien, Lettland, Litauen, Malta, Polen, Portugal, Rumänien, Slovakien, Slovenien, Tjeckien och Ungern.

8 Preliminära belopp som baseras på de 28 partnerskapsavtal som skickats till kommissionen. De exakta summorna tillkännages så snart alla operativa program har antagits.

ESF fokuserar på ett begränsat antal prioriteringar för att uppnå verkliga effekter när det gäller medlemsstaterna viktigaste utmaningar, det vill säga

- sysselsättning – 30 miljarder EUR
- utbildning – 26 miljarder EUR
- social inkludering – 21,3 miljarder EUR
- institutionell kapacitet – 3,6 miljarder EUR.

Tillsammans med specialanslaget på 3,2 miljarder euro för ungdomssysselsättningsinitiativet, innebär detta att över 86 miljarder euro⁹ ska investeras i Europas medborgare under de kommande sju åren.

EUROPEISKA JORDBRUKSFONDEN FÖR LANDSBYGDSDUTVECKLING (EJFLU)

EU:s politik för landsbygdsutveckling hjälper EU:s landsbygdsområden att bemöta de olika utmaningar och möjligheter som de ställs inför under 2000-talet – ekonomiska, miljömässiga och sociala.

Ejflu är en finansieringsmekanism under den gemensamma jordbrukspolitiken (GJP) och har en budget på 95,57 miljarder euro. I enlighet med Europa 2020 och den övergripande gemensamma jordbrukspolitiken är politiken för landsbygdsutveckling centrerad kring de tre genomgripande målen

- jordbruksnäringens konkurrenskraft
- hållbar förvaltning av naturresurser och klimatåtgärder
- balanserad territoriell utveckling av landsbygdsområden.

För att politiken för landsbygdsutveckling ska kunna förvaltas effektivt genom landsbygdsutvecklingsprogrammen, stöds dessa tre mål av sex nyckelprioriteter:

- kunskapsöverföring och innovation i fråga om jordbruk, skogsbruk och landsbygdsområden
- stärka konkurrenskraften för alla typer av skogsbruk och förbättra jordbrukens lönsamhet
- förbättra organisationen av livsmedelskedjan och riskhanteringen inom jordbruk
- återupprätta, bevara och utvidga ekosystem som är beroende av jord- och skogsbruk
- främja resurseffektivitet och stödja övergången till ett koldioxidsnålt och klimatsäkert samhälle i sektorerna för jordbruk, livsmedel och skogsbruk
- främja social inkludering, minskad fattigdom och ekonomisk utveckling på landsbygden

EUROPEISKA HAVS- OCH FISKERIFONDEN (EHFF)

Med en budget på 5,7 miljarder euro stöder EHFF hållbara fiskeri- och vattenbruksnäringar. Fonden förbättrar insamlingen av vetenskapliga data samt stärker kontroll och hantering på fiskeriområdet. Den främjar också bildandet av nya arbetstillfällen och diversifiering i samhällen som är beroende av fiske, samtidigt som den underlättar genomförandet av den integrerade havspolitikerna.

FINANSIELLA INSTRUMENT

I vissa fall kan ESIF användas som stöd för **finansiella instrument** som ser till att ekonomiskt bärbara investeringar bär frukt. Syftet med finansiella instrument är att förbättra EU-investeringarnas hävstångseffekt genom att locka ytterligare resurser från offentliga och privata investeringar.

9 Beloppet 86 miljarder euro är högre än den garanterade minimiandel som krävs enligt lag (d.v.s. 80 miljarder euro). Detta är preliminärt, baserat på de 28 partnerskapsavtal som skickats till kommissionen. De exakta summorna tillkännages så snart alla operativa program har antagits.

Under [Europeiska struktur- och investeringsfonder](#) finns en kort vägledning för förvaltningsmyndigheter.

► **Mer information:** Via dessa länkar till de olika fonderna finns mer information om de europeiska struktur- och investeringsfonderna och hur man ansöker om stöd.

[Eruf och SF](#) – [ESF](#) – [Ejflu](#) – [EHFF](#)

2.3. Sund ekonomisk förvaltning

Under perioden 2014–2020 står de europeiska struktur- och investeringsfonderna för mer än en tredjedel av EU:s budget.

EU lägger stor vikt vid att bekämpa bedrägerier, korruption och andra olagliga aktiviteter som kan påverka budgeten. De förvaltnings- och kontrollsystem som myndigheterna i medlemsstaterna har upprättat syftar till att förebygga, upptäcka och rätta till oegentligheter, däribland bedrägerier. Dessa myndigheter ska övervaka

bedrägeririsker som är kopplade till de europeiska struktur- och investeringsfonderna. Risken för att anseendet skadas på grund av bedrägerier och korruption tas också mycket allvarligt på alla nivåer.

Varje misstanke om bedrägeri ska rapporteras till de relevanta nationella myndigheterna eller till Europeiska byrån för bedrägeribekämpning (Olaf) via [anmälningssystemet för bedrägerier](#).

2.4. Synergier mellan de europeiska struktur- och investeringsfonderna

De kumulativa effekterna av EU:s struktur- och investeringsfonder kan verkligen hjälpa de lokala samhällena. Det finns faktiskt ett antal projekt som på ett kreativt och framgångsrikt sätt har använt ett antal investeringsformer från olika ESIF-program.

UTBILDNING AV FRAMTIDA KÄNDISKOCKAR

Kändiskocken Jamie Olivers restaurang Fifteen Cornwall i Cornwall, Storbritannien, använde både Eruf- och ESF-stöd för att starta sitt företags- och utbildningsprogram för lärlingar. Restaurangen unyttjade viktigt ESF-stöd för att ge missgynnade 16- till 24-åringar möjlighet att utbilda sig till kockar i ett nationellt erkänt lärlingsprogram. Den kritikerrosade restaurangen har också byggts upp med ekonomiskt stöd från Eruf.

Sedan maj 2006 har Fifteen Cornwall Apprenticeship Programme tagit in över 140 lärlingar, av vilka 70 % än i dag arbetar med matlagning. Varje år investerar programmet också en miljon pund i den lokala ekonomin eftersom 70 % av alla inköp sker lokalt. Förutom de 86 lärlingar som redan genomgått utbildningen har programmet skapat 80 arbetstillfällen.

EN INNOVATIV FINANSIERINGS- MIX FÖR ÄLDREMSORG PÅ DEN TYSKA LANDSBYGDEN

I distriktet Mecklenburgska sjöarna ombads regionens ledande lokala åtgärdsgrupp att hjälpa till att skaffa finansiering för att bygga upp en särskild cateringtjänst till lokalinvånare som lider av demens. Syftet var att ge invånarna möjlighet att bo tillsammans med sin livspartner i en säker och trygg miljö. En gammal textilfabrik omvandlades till Malchow Islandboendet för demensvård, och projektinvesteringarna bidrog till att bevara denna byggnad som har ett kulturellt värde för landsbygdsområdet. Projektet tillämpade en genomgripande utvecklingsstrategi och kombinerade tre olika EU-finansieringskällor: Ejflu, ESF och Eruf.

Mer information om [Malchow Islandprojektet](#) och andra exempel på Ejflukopplingar till andra EU-fonder.

Den sistnämnda fallstudien visar vad ett [lokalt lett utvecklingsinitiativ](#) (CLLD, community-led local development) kan åstadkomma. Den beskriver en strategi som vänder upp och ned på den traditionella top-down-utvecklingspolitiken. Med lokalt ledd utveckling tar lokalbefolkningen kontroll och bildar ett lokalt partnerskap som utformar och genomför en integrerad utvecklingsstrategi.

Strategier för lokalt ledd utveckling uppstår ofta ur specifika frågor eller problem som ett lokalsamhälle ställs inför – tillbakagång för traditionella industrier som fiske och jordbruk, missnöjda ungdomar, klimatförändringar samt dåliga bostäder och tjänster är några exempel. Lokalt ledd utveckling gör det möjligt att beakta och behandla frågor i deras lokala sammanhang och samtidigt sammanföra alla relevanta politikområden och aktörer.

Strategin utgår från lokalsamhällets sociala, miljömässiga och ekonomiska styrkor i stället för att bara betala ut pengar och låta samhället ta itu med sina egna problem. Partnerskapet mottar långsiktigt stöd och bestämmer självt hur det ska användas.

Även om strategin för lokalt ledd utveckling ursprungligen utvecklades i landsbygdsområden via stöd från Ejflu och sedan tillämpades för fiskeri och kustområden med stöd från EFF¹⁰/EHFF, är det nu möjligt att utvidga den till områden som normalt hanteras av ESF och Eruf.

Medlemsstaterna måste i sina partnerskapsavtal ange vilka fonder de ska använda för lokalt ledd utveckling, varför de använder dessa fonder, för vilka områden de ska användas och hur fonderna ska samverka.

En annan intressant metod för att sammanföra de europeiska struktur- och investeringsfonderna är via en strategi för **integrerade territoriella investeringar (ITI)**, där en stadsutvecklingsstrategi kräver ett integrerat tillvägagångssätt med investeringar från ESF, Eruf eller Sammanhållningsfonden, vilka kan kompletteras med Ejflu eller EHFF.

10 Europeiska fiskerifonden under perioden 2007–2013

3. ANDRA EU-FONDER – ÖVERSIKT

I detta avsnitt behandlas endast EU-fonder med stor potential för synergier med de europeiska struktur- och investeringsfonderna. De flesta av dem relaterar till fler än ett tematiskt mål. De flesta av de övriga EU-fonderna förvaltas centralt och tilldelas via utlysningar.

3.1. Horisont 2020

[Horisont 2020](#) är EU:s ramprogram för forskning och innovation. Det stöder utvecklingen av aktiviteter från idé till marknad, med fokus på lyckade projekt oavsett geografiskt läge. Programmet är uppdelat i tre pelare som motsvarar huvudprioriteterna:

- Spetskompetens
- Industriellt ledarskap
- Samhällsutmaningar

Pelaren **Spetskompetens** stöder vetenskaplig spetskompetens i Europa genom att utveckla, locka och behålla forskartalanger samt genom att stödja utvecklingen av de bästa infrastrukturerna för forskning.

Totalt stöd 2014–2020	Miljoner EUR
Europeiska forskningsrådet (EFR) Spetsforskning av de bästa enskilda grupperna	13 095
Framtida och ny teknik Samverkansforskning för att öppna nya innovationsområden	2 696
Marie Skłodowska-Curie-insatser Möjligheter till utbildning och karriärutveckling	6 162
Forskningsinfrastrukturer (inklusive e-infrastruktur) Säkerställer tillgång till anläggningar i världsklass	2 488

Pelaren **Industriellt ledarskap** stöder nyckelteknik som mikroelektronik och avancerad tillverkning tvärsöver befintliga och framväxande sektorer. Den syftar ock-

så till att locka fler privata investeringar i forskning och innovation samt till att stödja innovativa små och medelstora företag i Europa.

Totalt stöd 2014–2020	Miljoner EUR
Ledarskap inom möjliggörande teknik och industriteknik (LEIT, Leadership in enabling & industrial technologies) (IKT, nanoteknik, material, bioteknik, tillverkning, rymdteknik)	13 557
Tillgång till riskkapital Mobilisering av privat finansiering och riskkapital	2 842
Innovation i små och medelstora företag Främjande av alla former av innovation i alla typer av små och medelstora företag	616

Samhällsutmaningar stöder forskning och innovation på områden som klimat, miljö och transport som påverkar medborgarna och samhället i stort. Den här pelaren

bidrar till utvecklingen av banbrytande lösningar från sektorövergripande samarbeten inom exempelvis samhällsvetenskap och humaniora.

Totalt stöd 2014–2020	Miljoner EUR
Hälsa, demografisk förändring och välmående	7 472
Livsmedelstrygghet, hållbart jord- och skogsbruk, havs-/sjöfarts- och inlandsvattenforskning och bioekonomi	3 851
Säker, ren och effektiv energi	5 931
Smarta, miljövänliga och integrerade transporter	6 339
Klimatåtgärder, miljö, resurseffektivitet och råmaterial	3 081
Inkluderande, innovativa och reflekterande samhällen	1 310
Trygga samhällen	1 695

Utöver de tre pelare som anges ovan finns det också två specifika mål inom ramen för

Horisont 2020.

Totalt stöd 2014–2020	Miljoner EUR
Specifikt mål: Spridning av spetskompetens och breddat deltagande	816
Totalt stöd 2014–2020	Miljoner EUR
Specifikt mål: Vetenskap med och för samhället	462

HUR FUNGERAR HORISONT 2020?

Efter **utlysning** väljer kommissionen ut projekt med hjälp av oberoende bedömare/expert¹¹. Projektförslagen måste inkomma inom en bestämd tid, uppfylla tydligt definierade teman och ha den erforderliga partnerskapsstrukturen, som vanligtvis är gränsöverskridande.

När tiden har gått ut undersöks alla förslag grundligt för att slå fast om de är stödberättigade och för att bedöma deras kvalitet. De bästa projektförslagen tilldelas stöd inom gränsen för den totala tillgängliga budgeten.

Horisont 2020 är öppet för alla juridiska personer och internationella organisationer. De sökande måste uppfylla villkoren i [förordning \(EU\) nr 1290/2013](#) samt eventuella särskilda villkor som finns angivna i det relevanta fleråriga eller årliga arbetsprogrammet.

¹¹ Mer information om [rekrytering av experter och hur de bedömer projekt](#).

Principen om minst tre länder har företräde¹², men det finns också anslag för forskare från enskilda företag.

► Användbara länkar

Deltagarportalen upprättades som en internetportal för sökande till EU:s forsknings- och innovationsprogram. Den erbjuder olika tjänster som kan hjälpa potentiella stödmot-

12 Tre juridiska personer måste vara samlade under ett konsortialavtal. Alla tre måste vara etablerade i olika medlemsstater eller associerade länder. De tre juridiska personerna måste vara oberoende av varandra.

tagare att säkra finansiering. De sökande uppmanas att [registrera sig](#) på [portalen](#) för att kunna utnyttja dess tjänster fullt ut. På Deltagarportalen finns också [onlinemanualen för Horisont 2020](#), som innehåller mer information om urvalsprocessen.

Ett nätverk med [nationella kontaktpunkter](#) (NCP, National Contact Points) ger vägledning, praktiska upplysningar och hjälp med alla aspekter av Horisont 2020. De nationella kontaktpunkterna är nationella strukturer som upprättats och finansierats av regeringarna i EU:s 28 medlemsstater. De ger personligt stöd på den sökandes eget språk.

► **Läs mer om** ditt [intresseområde i Horisont 2020](#).

3.2. Fonden för ett sammanlänkat Europa (FSE)

Fonden för ett sammanlänkat Europa finansierar projekt som åtgärdar de felande länkarna i Europas strukturer för energi, transport och digital teknik. Den gör också Europas ekonomi grönare genom att främja renare transportalternativ och snabba bredbandsuppkopplingar samt underlätta användandet av förnybar energi i enlighet med Europa 2020-strategin. Fonden för ett sammanlänkat Europa sammanför den offentliga finansieringen (EU) i syfte att mobilisera ytterligare privat finansiering och innovativa finansieringsinstrument såsom garantier och projektåtaganden för att uppnå bästa möjliga resultat.

FSE är indelad i tre sektorer:

- **FSE Transport**
- **FSE Energi**
- **FSE Telekom**

Ekonomiskt stöd från FSE finns i två former:

- [anslag](#), d.v.s. icke återbetalningspliktiga investeringar från EU-budgeten
- [bidrag till innovativa finansiella instrument](#), till exempel [Marguerite-fonden](#), [lånegarantin för TEN-transportprojekt](#) och [initiativet för projektobligationer](#)

Stödmottagare är en eller flera medlemsstater eller, efter överenskommelse med medlemsstaterna i fråga, andra organ. Tredje länder och enheter som finns etablerade i tredje land kan, om detta anses skäligt, delta i insatser som bidrar till projekt av gemensamt intresse.

FSE förvaltas centralt av kommissionen med hjälp av [genomförandeorganet för innovation och transportnät \(INEA\)](#). Dess investeringar sker via årliga och fleråriga arbetsprogram, som anger prioriteterna och hur stort ekonomiskt stöd som ska beviljas.

I [förordningen om ett sammanlänkat Europa](#) slås reglerna för tilldelning av ekonomiskt EU-stöd fast. Här anges också prioriterade projekt och maxgränserna för EU-medfinansiering per projekttyp. Förordningen innehåller också en lista med projekt där de flesta FSE-investeringarna ska placeras.

FSE TRANSPORT

Budget: 26,25 miljarder euro för medfinansiering av TEN-T-projekt, t.ex. avlägsnande av flaskhalsar, förbättring av driftskompatibiliteten för järnvägar, förbättring av gränsöverskridande områden och övergång till innovativ koldioxidsnål och energieffektiv transportteknik.

► **Mer information om** [FSE Transport](#).

FSE ENERGI

Budget: 5,85 miljarder euro till projekt som är viktiga för den centrala transeuropeiska energiinfrastrukturen mellan 2014 och 2020.

► **Mer information om** [FSE Energi](#).

FSE TELEKOM

Budget: 1,14 miljarder euro, av vilka 170 miljoner euro är till för bredbandsrelaterade aktiviteter, medan 970 miljoner euro har avsatts för infrastrukturer för digitala tjänster.

► **Mer information om** [FSE Telekom](#).

3.3. Programmet för stora, medelstora och små företags konkurrenskraft (Cosme)

Cosme är EU:s program för stora, medelstora och små företags konkurrenskraft. Det löper från 2014 till 2020 och har en budget på 2,3 miljarder euro. Programmet stöder små och medelstora företag på områdena

- tillgång till finansiering
- tillgång till marknader
- stöd till entreprenörer
- bättre villkor för verksamhetsetablering och tillväxt.

TILLGÅNG TILL FINANSIERING

- **Lånegarantiinstrumentet (LGF, Loan Guarantee Facility):** Genom att dela risken ger Cosme-garantierna de finansiella mellanhänderna möjlighet att låna ut mer till små och medelstora företag.
- **Egetkapitalinstrumentet för tillväxt (EFG, Equity Facility for Growth):** Cosme-budgeten investeras också i fonder som tillhandahåller riskkapital och överbrygningsfinansiering till små och medelstora företag, i synnerhet sådana som arbetar över gränserna.

Både LGF- och EFG-instrumentet förvaltas av Europeiska investeringsfonden (EIF).

Finansinstitut kan ansöka med hjälp av ansökningsdokument som laddas ned från EIF:s webbplats.

- [LGF](#)-dokument.
- [EFG](#)-dokument.

► **Mer information om** [finansiella mellanhänder som samarbetar med EIF](#).

► **Mer information om** [tillgång till finansiering under andra EU-initiativ](#).

TILLGÅNG TILL MARKNADER

Alla företag har tillgång till tjänsterna i **Enterprise Europe Network** och är välkomna att kontakta nätverkets lokala kontaktpunkt och/eller affärspartner. Med över 600 partnerorganisationer i 54 länder har nätverket möjlighet att nå ut till över två miljoner små och medelstora företag.

► **Du hittar din närmaste samarbetspartner på** [nätverkets webbplats](#).

Några tjänster som erbjuds är

- information om EU-lagstiftning och EU-program
- hjälp med att hitta en affärspartner utomlands
- råd om hur man får tillgång till finansiering
- stöd för innovation och tekniköverföring
- inhämtande av små och medelstora företags syn på EU:s lagstiftning.

STÖD TILL FÖRETAGARE

Det finns flera olika initiativ för att erbjuda [stöd till entreprenörer](#), däribland

- utbildning i entreprenörskap
- förbättring av företagsklimatet så att entreprenörer kan växa och blomstra
- mentorskap och information till särskilda grupper.

Två nätverk som redan får stöd av Europeiska kommissionen är

- [Europeiska nätverket för ambassadörer för kvinnors företagande](#)
- [Erasmus för unga företagare](#).

3.4. Life

[Life](#) är det enda EU-instrumentet som fokuserar på miljön och på klimatförändringar. Med en budget på 3,4 miljarder euro är det övergripande målet för Life att bidra till utvecklingen av EU:s politik och lagstiftning på miljö- och klimatområdet. Life-programmet drivs av Europeiska kommissionen med hjälp av genomförandeorganet för små och medelstora företag (Easme). Ansökningar om finansiering kan fyllas i online via [e-förslagsverktyget](#). Integrerade projekt måste dock skickas in i pappersform.

Integrerade projekt syftar till att genomföra planer eller strategier för natur, vatten, avfall och luft av stor geografisk omfatt-

BÄTTRE VILLKOR FÖR VERKSAMHETS- ETABLERING OCH TILLVÄXT

På många områden inom politiken för små och medelstora företag arbetar Europeiska kommissionen i nära samarbete med medlemsstaterna för att identifiera och utbyta exempel på god praxis. Under många år var denna process förankrad i [europeiska stadgan för småföretag](#). Denna process har utvidgats i enlighet med prioriteterna i [Small Business Act för Europa](#), och det finns en [databas med exempel på god praxis](#) på Small Business Acts webbplats.

► Användbara länkar

[Genomförandeorganet för små och medelstora företag \(Easme\)](#) upprättades av kommissionen med uppgiften att förvalta flera olika EU-program, däribland Cosme.

Offentliggjorda inbjudningar att lämna anbud och utlysningar i relation till Cosme finns på [Deltagarportalen](#).

ning. Kompletterande finansiering för integrerade Life-projekt kan komma från vilken källa som helst.

[Det fleråriga Life-arbetsprogrammet för 2014–2017](#) slår fast ramarna för de kommande fyra åren. För första gången kommer Life-projektstöd också att tillhandahållas via innovativa finansiella instrument, däribland finansieringsmekanismen för naturkapital, ett pilotinstrument som tillhör projektområdet Natur och biologisk mångfald och som kommer att hjälpa till att finansiera projekt som har med biologisk mångfald att göra.

3.5. Kreativa Europa

[Kreativa Europa](#) stöder de kulturella och kreativa sektorerna och har en total budget på cirka 1,54 miljarder euro. Programmet hjälper de båda sektorerna att greppa möjligheterna i den digitala tidsåldern och med globaliseringen. Det hjälper också sektorerna att bidra till Europa 2020-målen om hållbar tillväxt, jobb och social sammanhållning. Framför allt öppnar det nya internationella möjligheter, marknader och målgrupper för dessa sektorer.

Programmet består av

- delprogrammet MEDIA, som har fokus på de audiovisuella kreativa och kulturella sektorerna
- delprogrammet Kultur för de icke-audiovisuella kreativa och kulturella sektorerna

- ett sektorövergripande programområde som omfattar ett lånegarantiinstrument på 121 miljoner euro till den kreativa och den kulturella sektorn och som möjliggör tillgång till finansiering för relevanta små och medelstora företag.

Ansökningar från privatpersoner godtas inte. Dock kommer cirka 250 000 privatpersoner att gagnas av finansieringen genom själva projekten. Mer information om dessa möjligheter finns på webbplatsen för [genomförandeorganet för utbildning, audiovisuella medier och kultur](#).

I alla medlemsstater har man upprättat [Kreativa Europa-deskar](#) som ska ge stöd och vägledning åt de sökande.

3.6. Programmet för sysselsättning och social innovation (EaSI)

Europeiska unionens program för sysselsättning och social innovation (EaSI) är ett finansiellt instrument som ska främja högkvalitativ och hållbar sysselsättning, garantera ett adekvat socialt skydd, bekämpa socialt utanförskap och fattigdom samt förbättra arbetsvillkoren för människor. Den totala budgeten ligger på 919 miljoner euro.

EaSI består av tre programdelar:

- modernisering av sysselsättnings- och socialpolitiken via [programdelen Progress](#)
- yrkesmässig rörlighet via [programdelen Eures](#)
- tillgång till mikrofinansiering och socialt företagande via [programdelen Mikrofinansiering och socialt entreprenörskap](#)

Programdelen Progress (61 % av budgeten) hjälper medlemsstaterna att förbättra politiken på tre områden:

- [sysselsättning](#), särskilt i fråga om att bekämpa ungdomsarbetslöshet

- [socialt skydd, social inkludering](#) och minskning och förebyggande av [fattigdom](#)
- [arbetsvillkor](#)

Programdelen Progress ska i synnerhet

- utveckla och sprida högkvalitativ, komparativ och analytisk kunskap
- uppmuntra effektivt och inkluderande informationsutbyte, ömsesidigt lärande och dialog
- tillhandahålla ekonomiskt stöd för att testa [innovationer inom social- och arbetsmarknadspolitiken](#)
- ge organisationer ekonomiskt stöd i syfte att utveckla EU:s instrument och politik.

Stödmottagare kan vara

- offentliga och privata organ
- arbetsförmedlingar
- specialistorgan som anges i EU-lagstiftningen

- icke-statliga organisationer
- högre utbildningsanstalter och forskningsinstitut
- experter på utvärdering och konsekvensbedömning
- nationella statistiska myndigheter
- medierna.

Programdelen Eures (18 % av budgeten) syftar till att stärka [Eures](#), ett europeiskt jobbriklighetsnätverk som tillhandahåller information, vägledning och rekryterings-tjänster till arbetsgivare och arbetssökande. Den består av dessa områden:

- inblick i lediga jobb
- jobbansökningar
- utveckling av tjänster för rekryteringsprocesser
- gränsöverskridande partnerskap

Stödmottagarna utgörs av nationella, regionala och lokala myndigheter och arbetsförmedlingar.

Programdelen Mikrofinansiering och socialt entreprenörskap (21 % av budgeten) stöder

- mikrokrediter och mikrolån till sårbara grupper och mikroföretag
- socialt entreprenörskap.

Stödmottagare är offentliga och privata organ som tillhandahåller mikrokrediter till privatpersoner och mikroföretag. Finansiering erbjuds även sociala företag i de relevanta länderna.

► **Mer information** finns på [EaSI](#)-webbplatsen.

3.7. Erasmus+

Programmet **Erasmus+** stöder initiativ på områdena utbildning, ungdomar och idrott under perioden 2014–2020. Rent specifikt ger det över fyra miljoner européer möjlighet att studera, vidareutbilda sig, skaffa sig arbetslivserfarenhet och arbeta som volontärer utomlands. Inom idrotten finansierar programmet exempelvis gräsrotsprojekt och hanterar gränsöverskridande frågor som uppgjorda matcher, dopning, våld och rasism. Den totala budgeten 2014–2020 är 14,7 miljarder euro.

Programmet Erasmus+ mål på utbildningsområdet är att

- förbättra centrala kompetenser och färdigheter för arbetsmarknaden
- införa kvalitetsförbättringar, innovationsexpertis och internationalisering i utbildningsinstitutionerna
- öka medvetenheten om ett europeiskt område för livslångt lärande och modernisera utbildningssystemen.

För att dessa specifika mål ska kunna genomföras finns det tre nyckelåtgärder (NÅ).

- **NÅ1** erbjuder stöd till rörlighet över gränserna för att höja nivån på den relevanta kompetensen på arbetsmarknaden och för att förbättra yrkesutövarnas kompetens att tillgodose de enskilda elevernas behov.
- **NÅ2** fokuserar på gränsöverskridande partnerskap mellan utbildnings- och ungdomsinstitutioner samt företag, offentliga myndigheter och det civila samhällets organisationer i olika ekonomiska och sociala sektorer.
- Stöd till politiska reformer ges under **NÅ3** via kompetensutveckling, verktyg för insyn och erkännande, experimentell politik och stöd till olika intressentorganisationer.

► **Mer information** finns på [Erasmus+](#) webbplats.

3.8. EU:s tredje folkhälsoprogram

[EU:s folkhälsoprogram](#) säkerställer att människors hälsa skyddas i all EU-politik. Programmet verkar tillsammans med medlemsstaterna som ett stöd för att förbättra folkhälsan och förebygga sjukdomar och risker för fysisk och psykisk ohälsa. Programmet bidrar till de smarta och inkluderande målen i Europa 2020.

Folkhälsoprogrammet strävar efter att

- främja hälsa, förebygga sjukdomar och skapa miljöer som främjar en sund livsstil
- skydda medborgarna mot allvarliga gränsöverskridande hälsohot
- bidra till innovativa, effektiva och hållbara hälso- och sjukvårdssystem
- ge tillträde till bättre och tryggare hälso- och sjukvård.

[EU:s folkhälsoprogram](#) genomförs med hjälp av årliga arbetsplaner som fastställer prioriteringsområden och finansieringskriterier. Den totala budgeten för EU:s tredje folkhälsoprogram är 449,4 miljarder euro. Deltagandet är öppet för ett brett urval av organisationer, däribland forskningsinstitut och universitet, offentliga myndigheter, icke-statliga organisationer och privata företag.

Fonder under EU:s folkhälsoprogram 2014–2020 och ESIF 2014–2020 kan användas tillsammans för att minska ojämlikhet inom hälso- och sjukvården på följande områden:

- underlätta åtkomsten till bättre hälso- och sjukvård
- främja innovation inom hälso- och sjukvårdsforskningen och hälso- och sjukvården
- öka innovationen i fråga om folkhälsoinsatser och hälso- och sjukvårdstjänster
- utveckla forskningsverktyg för att förbättra kvalitet och kostnadseffektivitet, till exempel utvärdering av medicinska metoder
- stödja och främja samarbete mellan medlemsstater
- öka tillgången till gränsöverskridande sjukvård och expertis
- stöd och utbildning till vårdpersonal
- främja hälsa, förebygga sjukdomar och skapa hälsosamma miljöer
- aktivt och hälsosamt åldrande
- hälsa och säkerhet på arbetsplatsen
- större beredskap och kapacitet vid hälso-relaterade krisituationer och allvarliga gränsöverskridande hälsohot
- hälsorelaterade informations- och kunskapssystem
- e-hälsovårdssystem och -kapaciteter

4. DE EUROPEISKA STRUKTUR- OCH INVESTERINGSFONDERNA OCH ANDRA EU-INSTRUMENT PER TEMATISKT MÅL

För finansiering av projekt gäller följande generella principer:

- **Medfinansieringsregeln:** EU finansierar endast projektet till viss del. Därför ska både sökande och partner ha egna eller tredje mans finansiella resurser, som bidrar till projektets kostnader.
- **Non-profit-regeln:** Anslaget får inte leda till att en vinst skapas. Om ett projekt ger intäkter ska en finansiell gapanalys göras i syfte att bedöma behovet av och det potentiella bidragsbeloppet.
- **Regeln om icke-retroaktiv verkan:** Medfinansiering är endast möjlig för kostnader som uppstått efter det startdatum för projektet som har angetts i bidragsavtalet.
- **Regeln om icke-kumulativ tilldelning:** Endast ett bidrag per stödmottagare tillåts.

Alla projekt ska

- tillföra mervärde på EU-nivå
- vara innovativa och föreslå nya lösningar och metoder
- fokusera på europeiska prioriteter och politiska åtgärder.

Principen om icke-kumulativ tilldelning gäller endast EU-bidrag som tilldelats för samma åtgärd och samma stödmottagare under vilken typ av förvaltning som helst. Det är därför möjligt att **kombinera ESIF-resurser med andra EU-instrument**. Principen om icke-kumulativ tilldelning gäller dock inte medel från Horisont 2020 och ESIF som kan tilldelas samma projekt och samma stödmottagare.

Det är **inte tillåtet att byta ut** nationell/regional eller privat medfinansiering till EU:s projekt/program under kommissionens direkta förvaltning mot ESIF (och vice versa).

Regeln om ingen dubbelfinansiering: Samma kostnader får under inga omständigheter finansieras två gånger under en och samma budget.

De europeiska struktur- och investeringsfonderna fungerar huvudsakligen på nationell och regional nivå med ett visst spelrum för aktiviteter som omfattar flera territorier. Horisont 2020 och andra EU-program och EU-instrument förvaltas vanligtvis centralt och omfattar ofta gränsöverskridande projekt. Det innebär att samma stödmottagare kan ansöka om olika finansieringskällor för fristående eller kompletterande aktiviteter. Ansökningarna bedöms utifrån sina egna meriter i enlighet med reglerna för varje enskild finansieringskälla.

I följande avsnitt skisseras potentialen för synergier och komplementariteter efter tematiskt mål både mellan de fem europeiska struktur- och investeringsfonderna och mellan ESIF och andra instrument för EU-stöd.

4.1. Tematiskt mål 1: Stärka forskning, teknisk utveckling och innovation

EU:s forsknings- och innovationspolitik fram till 2020 beskrivs i flaggskeppsinitiativet [Innovationsunionen](#) i Europa 2020-strategin. Politiken innefattar fem europeiska innovationspartnerskap i fråga om smart specialisering, sociala frågor och miljöfrågor. Initiativet omfattar också hela innovationscykeln från forskning till kommersialisering.

Medlemsstaterna ska utarbeta nationella och/eller regionala [strategier för smart specialisering](#) genom att involvera nationella eller regionala förvaltningsmyndigheter och intressenter som universitet och andra högre utbildningsanstalter, industrin och arbetsmarknadens parter i en process för att upptäcka entreprenörmöjligheter.

Strategier för smart specialisering innefattar

- tidiga åtgärder som ska förbereda regionala forsknings- och innovationsdeltagare för Horisont 2020
- efterföljande åtgärder, som ska utnyttja forsknings- och innovationsresultaten från Horisont 2020 och föregående program, med särskild tonvikt på att skapa en innovationsvänlig miljö för företagen och industrin, däribland små och medelstora företag.

Det är viktigt att identifiera möjligheter till gemensam finansiering för forsknings- och innovationsstrukturer, främja internationellt samarbete, genomföra fackmässig granskning samt införa utbyte av god praxis och undervisning i regionerna.

TEMATISKT MÅL 1 OCH ESIF

Eruf stärker FoI-infrastrukturerna och kapaciteten att utveckla och främja kompetenscentrum och företagsinvesteringar inom forskning och innovation. Eruf skapar också länkar mellan företag, forsknings- och utvecklingscentrum och den högre utbildningssektorn, i syfte att öka investeringarna i

- produkt- och tjänstutveckling
- tekniköverföring
- social innovation
- ekoinnovation
- användningsområden inom offentliga tjänster
- stimulering av efterfrågan
- nätverk
- kluster och öppen innovation genom smart specialisering.

Man förutser också investeringar i pilotlinjer, åtgärder för tidig produktvalidering, avancerad tillverkningskapacitet och produktion samt spridning av teknik för användning inom alla områden.

Potentiella forsknings- och innovationsprojekt bedöms utifrån hur sannolikt det är att de bidrar till den ekonomiska utvecklingen i medlemsstaten eller regionen och utifrån vilka projektens vetenskapliga eller tekniska kvaliteter är.

ESF stöder doktorandstudier, utbildning av forskare, nätverksaktiviteter och partnerskap mellan högre utbildningsanstalter, forskningsinstitut och företag.

Ejflu stärker kopplingarna mellan jordbruk, livsmedelsproduktion, skogsbruk och FoI, kunskapsöverföring och investeringar i ny teknik, bearbetning och marknadsföring. En annan viktig roll innehas av det europeiska innovationspartnerskapet för produktivitet och hållbarhet inom jordbru-

ket, som arbetar för att skapa nya och innovativa metoder inom jordbruket. Ejflu stöder den tekniska utvecklingen av produkter, metoder och tekniker inom sektorerna för jordbruk, livsmedel och skogsbruk. Den finansierar nya kluster och nätverk, aktiviteter mellan forskningscentrer och innovativa företag samt teknisk och tillämpad forskning.

TEMATISKT MÅL 1 OCH ANDRA EU-INSTRUMENT

Inom ramen för ESIF finns det ofta möjlighet till finansiering för en forskningsorganisation eller ett forskningsföretag som vill genomföra inledande experimentell forskning eller utveckla en innovativ teknik eller produkt. Villkoren för beviljande av detta stöd är vanligtvis flexibla, i synnerhet i de minst utvecklade regionerna. Detta ger forskningsorganisationerna eller forskningsföretagen möjlighet att växa tills de kan träda in i den mer konkurrenspräglade miljön i Horisont 2020.

Om det under ett Horisont 2020-projekt skulle krävas ekonomiskt stöd för att fortsätta aktiviteten eller se till att en innovationsidé kommer ut på marknaden, är detta kanske inte möjligt eftersom processen är så konkurrenspräglad. I detta läge kan ESIF tillhandahålla den finansiering som behövs för att göra verklighet av idéerna.

Finansiering av samma projekt via flera bidrag från Horisont 2020 och ESIF är tillåtet men är underställt regeln om ingen dubbelfinansiering, eftersom Horisont 2020 och ESIF inte får täcka samma post.

Rätten att kombinera ESIF och Horisont 2020 upphäver inte skyldigheten att tillhandahålla den erforderliga nationella/regionala/privata samfinansieringen.

EN TYSK FORSKNINGSPARK FYLLD AV IDÉER (FINALIST VID REGIOTARS AWARDS 2009)

Forskningsparken grundades i mitten av 1990-talet i Golm i utkanten av Potsdam och har vuxit till det största och viktigaste forskningscentret i Brandenburg. I forskningsparken finns tre Max Planck-institut, två Fraunhofer Gesellschaft-institut, ett företagsinkubationscentrum vid namn GO:IN och många andra innovativa företag.

GO:IN grundades 2007 och skapar idealiska startbetingelser för entreprenörer genom att erbjuda tjänster som konferensrum och konferenslokaler, marknadslösningar och coachningsexpertis. Över 1 300 forskare arbetar i parken, som har beviljats ett Eruf-stöd på 74,3 miljoner euro. Många gemensamma forskningsprojekt har sedan parken grundades mottagit stöd inom ramen för EU-finansierade forskningsprogram.

► **Mer om** [Wissenschaftspark Potsdam-Golm](#).

ETT HÅLLBART EUROPEISKT MARINT OBSERVATIONS- OCH DATANÄTVERK

EU-ramprogrammen för forskning har utvecklat verktyg för ökad styrning och distribution av marina data. De utgör grunden för ett hållbart marint övervaknings- och datanätverk (EMODnet), som kommer att stödjas via EHFF:s komponent för direkt förvaltning. Syftet med nätverket är att utveckla en högkvalitativ marin data- och kunskapsbas, som kan användas av olika partner så att dubbelarbete undviks.

► **Mer information finns på [EMODnet](#).**

UPPRÄTTANDE AV KLUSTER I HELA EUROPA

Sammanlänkade kluster i Europa (CLOE, Clusters Linked Over Europe) började som ett Interreg-projekt, som hjälpte sju regioner att utbyta erfarenheter och information om förvaltningen och utvecklingen av kluster. Kluster är nätverk av kompatibla eller konkurrenskraftiga relaterade företag, som samarbetar om att stärka en bransch inom ett visst område.

Transnationella kontakter mellan klustren fortsatte efter projektets slut, och detta var startpunkten för många aktiviteter som erhöll stöd under det sjunde ramprogrammet för forskning (FP7) och CIP, som var Cosmes föregångare.

► **Mer information finns på [CLOE](#).**

SAMARBETE GER LYFT ÅT FORSK- NINGSFINANSIERING

Den regionala samordningskommittén för Portos norra region, som förvaltar strukturfonderna (Eruf och ESF), initierade en utlysning i fråga om stöd till projekt som syftar till att öka samarbetet mellan universitet och lokala industrier i regionen. Ett av målen med projektet var att hjälpa lokala aktörer att ansöka om stöd under FP7.

Det framgångsrika projektet I-CITY, inskickat av universitetet i Porto, fokuserade på att främja mänskliga resurser och utbildningsaktiviteter och komplettera projektet Future Cities, vars mål var att förbättra utrustning, infrastruktur och internationellt utbyte. Tack vare detta samarbete mellan de två projekten kunde universitetet anställa fler forskare än vad som skulle ha varit möjligt med enbart FP7-stöd. Projekten samverkade med varandra, vilket ökade möjligheterna att implementera och driva de provbänkar som användes för att mäta forskningsresultaten under Future Cities.

Den regionala samordningskommittén synliggjorde kompetenscentret för Future Cities, vilket i sin tur bidrog till att locka fler industriella partner och samla stöd från kommuner och lokalsamhällen. Denna typ av politiskt stöd, som kom med strukturfonderna, var avgörande för att projektmålen skulle kunna uppnås.

När universitetet i Porto väl hade mottagit FP7-bidraget stod det dessutom klart att dess forskningspotential skulle ge stora internationella och ekonomiska effekter.

Detta motiverade den regionala samordningskommittén att ta med forskningsresultaten i sitt strategidokument om smart specialisering, som presenterades för Europeiska kommissionen för programperioden 2014–2020.

► **Mer information om dessa gemensamma initiativ.**

[Europeiska institutet för innovation och teknik](#) (EIT) har till syfte att förbättra Europas innovationsförmåga. EIT har en budget på 2,7 miljarder euro som en del av Horisont 2020 och finansierar **kunskaps- och innovationsgrupper (KI-grupper)**.

En KI-grupp är ett i högsta grad självständigt partnerskap mellan högre utbildningsinstanser, forskningsorganisationer, företag och andra högnivåintressenter som är involverade i innovationsprocessen.

KI-grupperna genomför ett brett urval av aktiviteter, till exempel utbildningsprogram, innovationsprojekt och företagsinkubatorer.

KI-grupperna kan beviljas upp till 100 % finansiering för "mervärdesskapande aktiviteter", men detsamma gäller inte "kompletterande aktiviteter". KI-gruppernas uppgift är därför att hitta alternativa finansieringskällor för dessa aktiviteter. Det kan vara ESIF-åtgärder och åtgärder på områdena forskning, utveckling och innovation inom ramen för Horisont 2020.

Tre KI-grupper lanserades 2010:

- Klimat-KI-gruppen: lindring av och anpassning till klimatförändringar
- EIT ICT Labs: informations- och kommunikationsteknik
- KI-gruppen InnoEnergy: hållbar energi

Dessutom finns det två nya KI-grupper som fokuserar på områdena

- innovation för en sund livsstil och ett aktivt åldrande
- råmaterial: hållbar prospektering, utvinning, förädling, återvinning och substituering.

Under 2016 kommer ytterligare två KI-grupper att lanseras:

- Food4future
- Mervärdestillverkning

Och 2018 kommer en KI-grupp att upprättas på området

- rörlighet i städerna.

► **Användbara länkar**

Deltagarportalen är en internetportal för personer som är involverade i EU:s forsknings- och innovationsprogram. Programmet hjälper potentiella stödmottagare med ett antal tjänster som underlättar deras medverkan i programmen och samspelet med kommissionen. Potentiella stödmottagare uppmanas att [registrera sig](#) på portalen för att kunna utnyttja dess tjänster fullt ut.

[Ideal-IST](#) är en partnersökfunktion.

En vägledning för politiska beslutsfattare och genomförandeorgan med namnet [Enabling synergies between European Structural and Investment Funds, Horizon 2020 and other research, innovation and competitiveness-related Union programmes](#) undersöker grundligt synergibegreppet i program för att utforma strategierna för smart specialisering. Den beskriver finansieringsalternativ och olika finansieringsscenarier.

4.2. Tematiskt mål 2: Förbättra tillgången till, användningen av och kvaliteten på IKT

Tillgång till höghastighetsinternet och digitala tjänsteinfrastrukturer är viktiga byggstenar på en modern inre marknad där kommunikation, tjänster och verksamheter tillåts växa.

[Flaggskeppet Digital agenda för Europa](#) är en del av pelaren "smart tillväxt" i Europa 2020-strategin. Målet är att ge Europas ekonomi en nystart och hjälpa EU:s medborgare och företag att dra största möjliga nytta av den digitala tekniken. Målen är bland andra

- upprättande av en digital inre marknad med utveckling av onlineinnehåll, lösningar för e-handel och användande av e-signaturer
- interoperabilitet för IKT-tjänster
- tillgång till snabbt och ultrasnabbt internet: nästa generations åtkomstnätverk för att uppnå EU:s mål om tillgång till höghastighetsinternet
- forskning och innovation inom IKT
- IKT-baserade lösningar som e-förvaltning, e-hälsa och e-upphandling.

TEMATISKT MÅL 2 OCH ESIF

Eruf hjälper till att

- utveckla IKT-produkter och IKT-tjänster
- utvidga bredbandsspridningen och lanseringen av höghastighetsnät

- stödja införandet av ny teknik och nätverk för den digitala ekonomin
- stärka IKT-tillämpningar för e-handel, e-förvaltning, e-learning, e-integration, e-kultur och e-hälsa.

ESF stöder

- utvecklingen av IKT-färdigheter och IKT-kompetens i arbetslivet och IKT inom offentlig förvaltning
- förbättring av tillgången till, användandet av och kvaliteten på informations- och kommunikationstekniker genom att öka användandet av digitala kunskaper, e-learning, e-integration, e-kompetens och entreprenörskunskaper.

Ejflu hjälper till att förbättra bredbandstillgången och utveckla IKT på landsbygden. Fonden finansierar specifikt

- investeringar i infrastruktur
- IT-tjänster och IT-företag i landsbygdsområden
- tekniska innovationer inom jord- och skogsbruk
- IT-system i den jordbruksbaserade livsmedelsindustrin
- kluster och nätverk
- yrkesutbildning i IKT och tillhandahållande av särskilda IKT-rådgivningstjänster för jordbrukare och små och medelstora företag på landsbygden
- IKT-applikationer för e-förvaltning, e-integration, e-learning, e-kultur, e-handel osv.

TEMATISKT MÅL 2 OCH ANDRA EU-INSTRUMENT

Prioriterade EU-nätverk finansieras via **fonden för ett sammanlänkat Europa (FSE), medan Eruf och Ejflu ger stöd åt kompletterande lokal och regional infrastruktur.** Till följd av principen om icke-

kumulativ tilldelning går det inte att kombinera flera bidrag för ett och samma projekt.

FSE och Europeiska investeringsbanken (EIB) tillhandahåller **startfinansiering och tekniskt bistånd** för ett begränsat antal bredbandsinitiativ. Projekt som önskar nyttja direkt stöd från FSE måste kunna uppvisa avancerade tekniska lösningar och representera innovativa affärsmodeller eller mycket reproducerbara lösningar. **Finansiella instrument under FSE kan kombineras med bidrag från andra EU-källor.**

Vid valet av det mest lämpliga finansiella instrumentet tar man hänsyn till aktivitetens risknivå och dess potential att generera intäkter.

Informations- och kommunikationsteknik (IKT) återfinns också på många områden i **Horisont 2020**. Med detta i åtanke utarbetades en vägledning för att hjälpa potentiella projekt att hitta IKT-relaterade ämnen i Horisont 2020. Denna vägledning finns på webbplatsen för [Digital agenda för Europa](#).

SKOTSKT UNIVERSITET KOMBINERAR FORSKNINGSTÖD FRÅN ERUF, ESF OCH EU

Under tidigare programperioder har Eruf hjälpt University of the Highlands & Islands (UHI) att stärka sin forskningskapacitet och IT-infrastruktur, medan ESF-stödet var centralt för utvecklingen av kursmaterial och läroplanen för att stödja icke-traditionella elever.

Innovations- och kunskapsacceleratoren för havsenergiforskning (Merika, Marine Energy Research Innovation and Knowledge Accelerator) är ett ambitiöst UHI-initiativ som har omvandlat universitetets fakultet för vetenskap, hälsa och teknik till ett referenscentrum för forskning och innovation inom havsenergi. Merika-projektet finansieras av det sjunde ramprogrammet för forskning, som är föregångare till Horisont 2020, och pågår mellan 2014 och 2017.

Mål 3 i **EU:s folkhälsoprogram** fokuserar på innovativa, effektiva och hållbara hälso- och sjukvårdssystem och innefattar stöd till system och kompetens inom området e-hälsa.

► Användbara länkar

På webbplatsen för [Digital agenda för Europa](#) finns information om vilket EU-stöd som är tillgängligt för ämnen och projekt som är relaterade till **den digitala agendan**.

Connected Communities är ett initiativ från kommissionen som ska stödja regioner och städer att utveckla bredbandsnät. Initiativet hjälper en rad innovativa pilotprojekt att distribuera höghastighetsbredband, som kan återanvändas i hela EU. Potentiella stödmottagare kan [skicka förslag](#). Det går också bra att skicka ett e-postmeddelande till EC-CONNECTED-COMMUNITIES@ec.europa.eu för att få fler upplysningar.

Den europeiska bredbandsportalen är en informationsplattform för intressenter och tillhandahåller information om bredbandsprojekt, strategier och åtgärdsplaner för varje medlemsstat. Potentiella stödmottagare kan registrera sig på [bredbandsportalen](#).

4.3. Tematiskt mål 3: Stärka konkurrenskraften för små och medelstora företag (SMF), jordbrukssektorn (för Ejflu) och fiskeri- och vattenbrukssektorn (för EHFF)

Sammanhållningspolitiken är central för små och medelstora företags utveckling. Att se till att de har full tillgång till finansiering är avgörande för att öka innovationen och den långsiktiga stabiliteten i EU, vilket också understryks i Europa 2020-strategin.

Pelare II i den gemensamma jordbrukspolitiken (GJP) är ett annat stödinstrument för SMF-utveckling, särskilt för områdena jordbruk, skogsbruk och landsbygdsområden.

TEMATISKT MÅL 3 OCH ESIF

Eruf främjar entreprenörskap genom att

- finansiera företagsinkubatorer
- utveckla nya affärsmodeller för små och medelstora företag
- stödja etablering och utvidgning av avancerade kapaciteter för produkt- och tjänsteutveckling
- hjälpa små och medelstora företag att expandera till regionala, nationella och internationella marknader
- engagera sig i innovationsprocessen.

ESF uppmuntrar egenföretagande och bildande av innovativa små och medelstora företag. Fonden ska också

- hjälpa företagare och anställda att anpassa sig till förändringar
- främja sociala företag och en social ekonomi

- öka de små och medelstora företagens konkurrenskraft genom att främja företags och arbetstagares anpassningsförmåga
- stödja organ som tillhandahåller yrkesutbildning och utbildning.

Ejflu tillhandahåller stöd åt alla jordbrukssektorer, skogsbruksföretag samt mikroföretag och små företag på landsbygden. Detta gör fonden genom att

- uppmuntra samarbete mellan olika verksamheter och intressenter, nätverk och kluster
- stimulera innovation inom jordbruket via det europeiska innovationspartnerskapet för produktivitet och hållbarhet inom jordbruket
- uppmuntra små och medelstora företag att anpassa sig till klimatförändringar genom att tillhandahålla olika typer av målriktat stöd, däribland miljöinriktade rådgivningstjänster.

EHFF ökar konkurrenskraften för små och medelstora företag inom fiskeri- och vattenbrukssektorerna. Finansieringen erbjuds i syfte att stärka den tekniska utvecklingen och innovationen på följande områden:

- energieffektivitet och kunskapsöverföring
- tjänster som ger råd om affärs- och marknadsföringsstrategier och om miljömässig hållbarhet
- partnerskap mellan fiskare och forskare
- diversifiering och förbättring av säkerheten och arbetsvillkoren på fiskebåtar

Medan [finansiella instrument](#) erbjuder finansiering till företag, däribland små och medelstora företag, ska nämnda stöd uppmuntra etableringen av nya företag genom att

- tillhandahålla sådd-, start- och expansionskapital

- erbjuda kapital för att stärka företag eller för nya projekt
- hjälpa företag att komma in på nya marknader.

Ett sådant stöd kan omfatta investeringar i både materiella och immateriella tillgångar samt driftkapital inom ramen för EU:s regler för statligt stöd. Det kan också innefatta kostnader förbundna med överflyttning av äganderättigheter, om sådana överflyttningar sker mellan oberoende investerare.

TEMATISKT MÅL 3 OCH ANDRA EU-INSTRUMENT

Små och medelstora företag uppmuntras att söka stöd från [Cosme](#) och [Kreativa Europa](#).

Små och medelstora företag uppmuntras också att delta i hela **Horisont 2020-programmet** och i synnerhet i komponenten **Industriellt ledarskap**:

Insatser under **Ledarskap inom möjliggörande teknik och industriteknik (LEIT, Leadership in enabling & industrial technologies)** fokuserar på IKT, nanoteknik, material, bioteknik, tillverkning och rymdteknik.

Tillgång till riskkapital främjar privat finansiering och riskkapital. Inom ramen för "Tillgång till riskkapital" kommer Horisont 2020 att hjälpa företag och andra typer av organisationer som arbetar med forskning och innovation att lättare få tillgång till lån, garantier, motgarantier samt hybrid-, mezzanin- och egenfinansiering.

Innovation i små och medelstora företag är ett framåtblickande komplement till struktur- och investeringsfonderna. Här ingår **SMF-instrumentet**, stödet till **EU-REKA/Eurostars-initiativet**, som stöder gränsöverskridande samarbetsprojekt mellan forskningsintensiva små och medelstora företag och olika åtgärder som syftar till att utveckla och tillhandahålla bättre innovationsstödtjänster till små och medelstora företag.

Med omkring 3 miljarder euro under perioden 2014–2020 hjälper **SMF-instrumentet** små och medelstora företag att utveckla banbrytande och innovativa idéer som är klara för kommersialisering på den globala marknaden. Aktiviteterna som kan erhålla stöd och utlysningarna beskrivs i 2014–2015 års [arbetsprogram](#).

Horisont 2020:s finansiella instrument samverkar med instrumenten under Cosme. Mer information om banker och fonder som tillhandahåller [riskfinansiering med stöd från EU](#).

[Europeiska investeringsbanken \(EIB\)](#) och [Europeiska investeringsfonden \(EIF\)](#) har en viktig roll i att genomföra varje enskild mekanism för finansiella instrument på uppdrag av och i samarbete med kommissionen.

[Genomförandeorganet för små och medelstora företag \(Easme\)](#) upprättades av kommissionen med uppgift att förvalta flera olika EU-program, däribland större delen av Cosme, Enterprise Europe Network (EEN) och delar av Horisont 2020- i synnerhet Innovation i små och medelstora företag och Ledarskap inom möjliggörande teknik och industriteknik.

Kreativa Europa: I kommissionens meddelande om Europa 2020-strategin understryks det att EU bör säkerställa mer gynnsamma ramvillkor för innovation och kreativitet. De kulturella och kreativa sektorerna är därför en källa till innovativa idéer som kan omvandlas till produkter och tjänster, vilka i sin tur kan hjälpa till att skapa tillväxt och jobb och hantera samhällseliga förändringar. Meddelandet understryker vidare att tillgången till finansiering bör förbättras för att dessa sektorer ska kunna nå sin fulla ekonomiska potential. **De kulturella och kreativa sektorernas garantimekanism** som introduceras år 2016 utgör ett svar på dessa behov och bör, till följd av sin multiplikatoreffekt, generera upp till 750 miljoner euro¹³ för små **företag som är aktiva** inom dessa två sektorer.

Det finns inget undantag från principen om icke-kumulativ tilldelning i förordningarna om Kreativa Europa och Cosme¹⁴. Finansiella instrument får dock kombineras med anslag, ränteförmåner och subventionerade garantiavgifter.

► Mer information

I den nya versionen av [verktyget för registrering av stödmottagare](#) som släpptes den 28 februari 2014 finns ett frågeformulär som ska fastställa om en organisation är ett SMF enligt EU:s rekommendation 2003/361/EG och om den är berättigad att ansöka om finansiering inom ramen för specifika Horisont 2020-insatser.

13 Garantins totala belopp inklusive den del som finansieras av finansiella institutioner.

14 Observera dock att artikel 10(2) i Cosme-förordningen tillåter följande: "Nätverket kan också användas för att tillhandahålla tjänster genom andra unionsprogram, såsom programmet Horisont 2020. Detta kan omfatta särskilda rådgivningstjänster för att uppmuntra de små och medelstora företagens deltagande i andra unionsprogram." Vissa tjänster som förmedlas direkt till små och medelstora företag av Enterprise Europe Network-partner kan också omfattas av mål i operativa program och kan därför eventuellt avskiljas, så att stöd kan erhållas via ESIF-bidrag och i enlighet med ESIF-villkor.

4.4. Tematiskt mål 4: Stödja övergången till en koldioxidsnål ekonomi inom alla sektorer

Var och en av fonderna Eruf, Sammanhållningsfonden och Ejflu förväntas påskynda genomförandet av EU:s lagstiftning inom förnybar energi och energieffektivitet. I förordningen om gemensamma bestämmelser, som gäller de europeiska struktur- och investeringsfonderna, föreskrivs det dessutom att medlemsstaterna ska tillhandahålla information om hur de ska bekämpa klimatförändringar. Detta är i enlighet med EU:s mål om att avsätta minst 20 % av sin budget till att bromsa klimatförändringarna.

TEMATISKT MÅL 4 OCH ESIF

Både **Eruf** och **Sammanhållningsfonden** fokuserar på

- energieffektivitet och förnybar energi
- högeffektiv kraftvärme
- smarta distributionsnät och integrerade åtgärdsplaner för koldioxidsnål och hållbar energi i stadsområden.

Dessutom stöder Eruf forskning och innovation inom teknik med låga koldioxidutsläpp.

Ejflu stöder ombyggnad av byggnader som är belägna i eller i närheten av boplatser på landet, vilket borde förbättra energieffektiviteten, minska kostnaderna, skapa arbetstillfällen och locka investeringar. Man förutser också investeringar i produktion på plats i jordbruket samt användande av förnybar energi i landsbygdsområden.

EHFF förbättrar fiskefartygs energieffektivitet genom att investera i utrustning och införa energieffektivitetsgranskningar och andra system. Det är också möjligt att erhålla stöd för att öka resurseffektiviteten i vattenbruk.

Övergången till en koldioxidsnål ekonomi kräver också ny kompetens i byggnadsbranschen. Här kan **ESF** erbjuda utbildning och tillhandahålla mekanismer för att matcha utbud och efterfrågan i fråga om grön kompetens.

UTBILDNING FÖR EN HÅLLBAR FRAMTID

Med över 800 000 GBP i ESF-finansiering drevs projektet Greenways to Work från augusti 2009 till juli 2012 i Storbritannien. Projektet tillhandahöll utbildning på områdena återvinning, förnybar teknik och energieffektivitet.

Ett av syftena med projektet var att minska den så kallade bränslefattigdomen för de boende i subventionerade områden. Projektet utbildade sin egen personal och frontlinjemedarbetare inom socialvården så att dessa kunde ge de boende råd om hur de kunde göra sina bostäder mer bränsleeffektiva.

Man erbjöd också utbildning för lokala bygg- och VVS-företag där man lärde ut tekniker för installation av solcellsbatterier, värmepumpar för uppvärmning av bostäder och varmvattensystem som drivs av solvärme. När dessa personer utbildats kan de hjälpa sina kunder att få kostnadsfritt statligt stöd för installation av energibesparande utrustning.

Projektet löpte parallellt med ett Eruf-program som syftade till att förbättra husisoleringen i västra Cumbria. Finansieringen har också inspirerat utbildningsanordnarna att utveckla och hålla relevanta kurser på egen hand.

På ungefär samma sätt kan en kombination av **Eruf-** och **Ejflu-**stöd användas för att utveckla förnybara energikällor. Det kan till exempel handla om att installera värmepannor som drivs av biomassa eller träflis samt främja ett biomassebaserat jordbruk.

FRÄMJA ENERGIGRÖDOR

Energigrödor utgör ett alternativ till fossila bränslen och kan bidra till att EU-målen om lindring av klimatförändringarna uppnås. Inom ramen för Ejflu uppmuntrade en lokal åtgärdsgrupp i franska Sud du Pays de Saint-Brieuc jordbrukarna att betrakta energigrödor som ett tänkbart och miljövänligt sätt att diversifiera sin verksamhet.

En av jordbrukarna beviljades stöd för att undersöka potentialen hos miskantus som biobränsle, och resultaten har varit inspirerande. "Miskantus är mycket enkla att odla än andra grödor. Varje år kan ett enda hektar av denna energigröda absorbera cirka 36 ton koldioxid. Den kan användas i flis eller pellets för uppvärmning och kan omvandlas till etanol", förklarar han.

TEMATISKT MÅL 4 OCH ANDRA EU-INSTRUMENT

Delprogrammet för klimatpolitik inom Life finansierar projekt på områdena lindring av och anpassning till klimatförändringar samt klimatstyrning och klimatinformation.

Det finns flera områden där ESIF och Life kan samverka:

- **Integrerade projekt** som kräver en kombination av Life-anslag och andra finansieringskällor vilka syftar till att genomföra regionala, flerregionala eller nationella planer och strategier som EU:s klimatpolitik eller klimatlagstiftning kräver.
- **Sekventiella projekt** där Life kan stödja flera energieffektiva pilotprojekt. Dessa projekt skulle sedan kunna utökas och reproduceras med hjälp av ESIF-investeringar eller spridas med hjälp av ESIF:s gränsöverskridande nätverk.
- ESIF kan ge stöd åt **innovativa projekt** med Life-finansiering för att understödja utvärderings- och spridningsaktiviteter.

Samhällsutmaningen Säker, ren och effektiv energi i Horisont 2020 siktar på ett konkurrenskraftigt energisystem genom sju specifika forskningsområden:

- sänkt energiförbrukning och minskat koldioxidavtryck
- billig och koldioxidsnål elförsörjning
- alternativa bränslen och mobila energikällor
- ett enda, smart europeiskt elnät
- ny kunskap och ny teknik
- effektivt beslutsfattande och engagemang från allmänheten
- ökat intresse för energi- och IKT-innovation på marknaden

Samhällsutmaningen Smarta, miljövänliga och integrerade transporter i Horisont 2020 stöder utvecklingen av resurseffektiva transporter som respekterar miljön samt globalt ledarskap i den europeiska transportbranschen. Den verkar också för bättre rörlighet, mindre trafikträngsel och högre säkerhet.

Projekt som är gemensamma för ESIF och Horisont 2020 kan drivas på flera olika områden, till exempel

- marknadsanvändning av energiinnovationer för projekt som handlar om genomförande av energipolitiken
- beredande av mark för investeringar
- kapacitetsuppbyggnad
- arbete för allmänhetens godkännande
- stöd till projektinitiativtagare såsom forskningscentrum.

Horisont 2020-stödet till kommersialiseringsaktiviteter kan också kombineras med ESF-stöd för utbildning i "grön kompetens".

ESF GER STÖD ÅT GRÖNA JOBB I RUMÄNIEN

Med stöd från ESF har rumänska företag gått samman i ett projekt för att hjälpa personer som permitterats från energisektorn. Projektet From Restructuring to Employment har hjälpt ungefär 100 arbetslösa i sydöstra Rumänien. Med sina kvalifikationer och erfarenheter hade de rätt bakgrund för att arbeta i den framväxande sektorn för förnybar energi. Jobbmöjligheterna i sektorn undersöktes, och de arbetssökande fick hjälp med att förvärva de ytterligare kvalifikationer som behövdes för att de skulle få anställning i branschen.

ESIF kan också erbjuda det stöd som krävs för att upprätthålla eller kommersialisera ett Horisont 2020-projekt, vilket illustreras i exemplet nedan.

EJFLU STÖDER INNOVATION INOM MILJÖVÄNLIG TEKNIK PÅ LANDSBYGDEN

Stöd till innovation på landsbygden är en central del av landsbygdsutvecklingen. Ett Leader-projekt från en grisfarm i Frankrike är ett bra exempel på hur ett sådant stöd kan användas för att förbättra energieffektiviteten i djurstallar. Med hjälp av ett innovativt system för gödselhantering lyckades man minska mängden ammoniak och därmed behovet av luftrening. Dessutom installerade man effektiv isolering, vilket förbättrade byggnadens miljöavtryck ytterligare. Resultatet blev energibesparingar på 99,6 % för uppvärmning och 75 % för ventilation.

FSE Energi och ESIF kompletterar varandra på så sätt att FSE stöder energiinfrastruktur medan Eruf, Sammanhållningsfonden och Ejflu kan finansiera smarta eldistributionsnät.

4.5. Tematiskt mål 5: Främja anpassning till klimatförändringar, riskförebyggande och riskhantering

TEMATISKT MÅL 5 OCH ESIF

Eruf och **Sammanhållningsfonden** fokuserar på att utveckla strategier och åtgärdsplaner för klimatförändringsanpassning och riskhantering på nationell, regional och lokal nivå. De hjälper också till att utveckla verktyg och investeringar för katastrofhanteringssystem.

Ejflu stöder

- hållbar vattenförvaltning
- förbättrad markvård
- bibehållande av genetisk mångfald.

ESF kan komplettera aktiviteter på detta område genom riktade utbildningsinsatser och kompetenshöjning hos arbetsstyrkan i fråga om riskförebyggande, riskhantering och anpassning till klimatförändringar.

Fonderna kan kombineras för olika frågor, till exempel

- mildring av klimatförändringar
- miljöskydd och effektivt resursutnyttjande
- innovation och teknisk utveckling för anpassning till klimatförändringar
- stöd till företag att införa anpassningsåtgärder och teknik
- åtgärder för att minska vattenföroreningarna från jordbruket.

TEMATISKT MÅL 5 OCH ANDRA EU-INSTRUMENT

Delprogrammet för klimatpolitik inom Life stöder projekt på området lindring av och anpassning till klimatförändringar samt klimatstyrning och klimatinformation.

För detta tematiska mål finns det tre relevanta "samhällsutmaningar" under **Horisont 2020**:

- Tryggad livsmedelsförsörjning, hållbart jord- och skogsbruk, havs-, sjöfarts- och inlandsvattenforskning samt bioekonomi
- Klimatåtgärder, miljö, resurseffektivitet och råmaterial
- Trygga samhällen – skydda Europas och dess medborgares frihet och säkerhet

Det finansiella instrumentet för civilskydd syftar till att stödja och komplettera medlemsstaternas arbete med att skydda medborgare, miljö och egendom, däribland kulturarv, i händelse av naturkatastrofer och katastrofer som orsakats av människor, terroristhandlingar samt tekniska, strålningsrelaterade eller miljörelaterade olyckor. Dess budget uppgår till 368 miljoner euro. Arbetsprogram och information om årliga utlysningar publiceras på kommissionens webbplats för [humanitärt bistånd och civilskydd](#).

Det finansiella instrumentet för civilskydd täcker bland annat studier och projekt inom katastrofförebyggande och katastrofberedskap, vilka är de interventionsområden som mest sannolikt kan komplettera sammanhållningspolitiska projekt, till exempel

- **projekt för förebyggande**, som syftar till att uppnå bättre skydd och motståndskraft mot katastrofer genom att förebygga eller minska deras effekter

- **projekt för beredskap**, som ökar medvetenheten hos experter och volontärer om civilskydd och havsföroreningar inom krisberedskap.

Potentiella projekt kan

- undersöka, utforma, utveckla, testa och genomföra innovativa metoder
- utvärdera och förbättra befintliga rutiner
- utveckla generella riktlinjer
- identifiera och sprida bästa praxis med hjälp av mellanstatligt samarbete.

Arbetet i dessa projekt kan därefter integreras via ESIF.

NY TEKNIK ÖKAR MILJÖMEDVETENHETEN INOM ÖVERSVÄMNINGSSKYDD

Ny teknik förbättrar redan miljöavtrycket för traditionella fördämningar i Tyskland. Ett Ejflu-projekt där sådan teknik används i Rhendalen illustrerar hur EU-stödet till landsbygdsutveckling kan användas för att erbjuda översvämningssrelaterade miljötjänster med medvetande om miljön.

I detta projekt inkluderades särskilt stöd för översvämningssarbete i programmet för landsbygdsutveckling. Ejflu-stödet har gjort att man snabbare kunnat genomföra programmet för konstruktion av översvämningsskydd, vilket omfattar återställande av befintliga fördämningar, uppbyggnad av nya fördämningar och konstruktion av dämningssystem såsom poldrar.

Stödet användes också till att flytta fördämningar eftersom åtgärderna inte endast är till för att skydda mot översvämningar utan också för att förbättra ekosystemet. Åtgärder för förbättring av fördämningar innefattar nu alltid möjligheten att flytta fördämningar i syfte att exempelvis skapa fler naturliga våtmarker.

Europeiska unionens solidaritetsfond (EUSF)

inrättades 2002 som reaktion på stora naturkatastrofer och för att visa europeisk solidaritet med berörda regioner i Europa. Sedan fonden inrättades har den använts för att hantera olika katastrofer, däribland översvämningar, skogsbränder, jordbävningar, stormar och torka. Solidaritetsfonden kompletterar medlemsstaternas offentliga investeringar för väsentliga räddningsinsatser på i huvudsak fyra områden:

- omedelbart återställande av infrastruktur
- tillfälliga boenden och räddningstjänster
- omedelbart säkerställande av förebyggande infrastruktur och åtgärder för att skydda kulturarv
- rensning av katastrofområden, däribland naturzoner

Fonden är begränsad till ej försäkringsbara skador och kompenserar inte för privata förluster. Långsiktiga insatser – som varaktig uppbyggnad, ekonomisk sanering och förebyggande – kan inte beviljas EUSF-stöd men kan vara stödberättigat under ESIF.

► **Mer information om [EU:s solidaritetsfond](#).**

4.6. Tematiskt mål 6: Bevara och skydda miljön och främja resurseffektivitet

TEMATISKT MÅL 6 OCH ESIF

Eruf och **Sammanhållningsfonden** investerar i effektiv vattenförsörjning, avloppsvattenrening och återanvändning av vatten, avfallshantering och miljövänlig infrastruktur. De investerar också i insatser för att minska transportrelaterade luftföroreningar, förbättra infrastrukturen för kollektivtrafik och främja alternativa transportsätt.

Separat från detta stöder **Eruf** investeringar för att diversifiera lokala ekonomier genom att skydda och förbättra kulturarv och landskap. Eruf finansierar också hållbar och integrerad stadsutveckling genom hållbar dränering i städer, insatser för att göra jorden genomtränglig samt återställning av förorenade områden och den kulturella infrastrukturen.

Ejflu stöder återupprättande, bevarande och förbättring av den biologiska mångfalden, däribland Natura 2000-områden och jordbrukssystem med högt naturvärde. Fonden skyddar också europeiska landskap genom att främja miljövänliga jordbruksmetoder som

- ekologiskt jordbruk
- införande av områden för vilda djur och växter i jord- och skogsbruksområden

- beviljande av kompensation till jord- och skogsbrukare för kostnader som uppstått i Natura 2000-områden och särskilda spridningskorridorer för djur och växter
- mer effektivt vattenbruk inom jordbruket
- införande av åtgärder för att förbättra vatten- och markkvaliteten.

EHFF stöder övergången till ett miljömässigt hållbart fiske. Detta säkerställer en jämvikt mellan fiskekapacitet och tillgängliga fiskeresurser och bidrar till att undvika oönskade fångster. Fonden investerar i ekoinnovationer som minskar fiskets och vattenbrukets effekter på miljön. Det finns också medel för vattenbruksprojekt som visar prov på ett omfattande miljöskydd och erbjuder miljötjänster. EHFF arbetar för bättre efterlevnad av reglerna inom den gemensamma fiskeripolitiken, bättre fiskerikontroll och bättre tillgång till och spridning av vetenskapliga uppgifter för bedömning av fiskebeståndets biologiska status. Dessutom stöder EHFF ramdirektivet om en marin strategi för att uppnå "god miljöstatus" för EU:s samtliga marina farvatten år 2020.

ESF kan bidra till detta tematiska mål genom att förbättra utbildningen av forskare, studenter, lärare och arbetslösa så att deras kompetens och färdigheter på miljöområdet förbättras. ESF kan också bidra till att skapa nya arbetstillfällen i miljö- och turismsektorn. **Ejflu** och **EHFF** har också extra finansieringskällor för utveckling av sektorspecifik kompetens inom jordbruks- och fiskerinäringarna.

SKYDD AV DET GRÖNA BÄLTET KRING VITORIA

Det gröna bältet omkring Vitoria i Spanien består av en grupp parker och områden med högt ekologiskt värde runt omkring staden. Bältet kallas för "de gröna lungorna" och fungerar som buffertzonen mellan stadsområdet och den omkringliggande lantliga miljön. Projektet erbjuder en lösning för att återskapa och bevara skadade ytor av högt ekologiskt värde och bidrar till att tillgodose allmänhetens krav på rekreativsmöjligheter utomhus.

Initiativet förbättrar kompetensen i fråga om biologisk mångfald och skapar arbetstillfällen genom att erbjuda utbildningar för bibehållande av grönområden, ekologisk trädgårdsskötsel samt landskapsarkitekturprogram för långtidsarbetslösa. Vid sidan om stöd från Sammanhållningsfonden erhöll projektet ESF-stöd för utbildnings- och forskningsprogram för att förvalta det gröna bältet på ett effektivt sätt.

► **Mer om [det gröna bältet omkring Vitoria](#).**

TEMATISKT MÅL 6 OCH ANDRA EU-INSTRUMENT

ESIF och [Life-delprogrammet för miljön](#) kompletterar varandra, eftersom deras prioriteringar i fråga om miljö och resurseffektivitet är likartade. Life-delprogrammet för miljön stöder projekt inom områdena miljö- och resurseffektivitet, natur och biologisk mångfald samt miljöstyrning och miljöinformation.

Eruf, Sammanhållningsfonden och Life kan i enlighet med prioriteterna Miljö- och resurseffektivitet stödja investeringar i avfalls- och vattensektorerna i syfte att främja resurseffektivitet. På samma sätt kan de medfinansiera projekt som skyddar biologisk mångfald och naturarv.

Projekt kan kombinera dessa två finansieringsströmmar genom att upprätta parallella projekt på en specifik plats med Life-finansiering. Här följer några exempel på Life-projekt som har utnyttjat en kombination av kompletterande fonder.

TURISM I LAPPLAND

Ett projekt i centrala Lappland bidrog till att främja ekoturism och fritidsaktiviteter i de fem största skyddade områdena i regionen. Projektet kombinerade stöd från Life+ och Eruf för att bygga upp den nödvändiga turisminfrastrukturen som vandringsleder och fågelskådningstorn. Det finns också exempel på andra projekt som kombinerat finansieringskällor enligt samma process.

► [BirdLife-projektet](#) i Slovenien är ett annat exempel.

ÖKAD FÖREKOMST AV PANTERLO I ANDALUSIEN

Ett inledande Life+-projekt som drevs av Andalusiens regionala myndigheter bidrog till att slå fast det bästa sättet att införa en återhämtningsplan för panterlon. Ett uppföljningsprojekt för Life+ genomförde en rad samordnade bevarandeinsatser, som att

- öka antalet naturliga bytesdjur och förbättra sambanden mellan livsmiljöns beståndsdelar
- återinföra och övervaka panterlon på noggrant utvalda platser
- ta hand om problem i särskilt utsatta områden, där hoten och riskerna mot arten är särskilt märkbara
- driva informationskampanjer för att öka lokalinvånarnas och besökarnas förståelse för arbetet med att försöka bevara lon.

Ejflu bidrog med finansiering för kontinuerlig förvaltning av livsmiljöer genom att betala markanvändarna för att göra deras marker panterlovänliga.

Dessutom medfinansierade Eruf avgörande skyddsinsatser, till exempel upprättande av viktiga centrum för uppfödning i fångenskap samt besöksfaciliteter.

Som ett resultat av den här integrerade finansieringsmodellen är panterloar som fötts upp i Eruf:s uppfödningssentraler säkra och trygga i sina nya livsmiljöer och antalet individer i beståndet ökar. Detta kan tillskrivas Lifes inledande arbete och de kontinuerliga tillskotten från Ejflu.

► [Mer om LIFE-PROJEKTET FÖR PAN-TERLO.](#)

SKYDD AV UNDERVATTENSHABITAT I ANDALUSIEN

Undervattensängarna med *posidonia oceanica* i Andalusien är ett unikt ekosystem som förbättrar luftkvaliteten, skyddar kusten mot erosion och är hemvist åt stora fiskpopulationer. Med sin naturskönhet lockar livsmiljön också många turister. Ekosystemet har dock hotats av föroreningar, ankring av båtar, okontrollerad trålning, lokalt fiske och en ökning av främmande invaderande arter. Huvudsyftet med det här naturprojektet inom Life+ var att förbättra skyddet av *posidonia oceanica*-ängarna.

EFF stödde detta Life+-projekt genom att ge kompletterande ekonomiskt stöd till anläggandet av konstgjorda rev och avgränsningsbojar som markerade områdets gränser.

Tack vare ett omfattande informationsarbete hjälper dessutom dussintals frivilliga till med att kontrollera hälsostatusen på det här viktiga och hotade ekosystemet i Medelhavet.

► [Mer information om *posidonia oceanica*-ängarna.](#)

Samhällsutmaningen **klimatåtgärder, miljö, resurseffektivitet och råmaterial i Horisont 2020** syftar till att uppnå ett resurseffektivt och klimattåligt samhälle. För att kunna tillgodose kraven från en växande global befolkning är målet också att skydda – och på ett hållbart sätt förvalta – naturresurser och ekosystem och få tillstånd en hållbar försörjning och användning av råmaterial.

Insatser inom ramen för detta arbetsprogram ska fylla luckorna i den kunskapsbas som behövs för att förstå förändringar i miljön, identifiera de mest effektiva strategierna, metoderna och verktygen för att hantera dessa utmaningar samt stödja innovatörer och företag som kan införa miljövänliga lösningar på marknaden.

Det är exempelvis möjligt att tillsammans med ESIF skapa gemensamma projekt för finansiering av avfallsinfrastrukturer.

Det finns också kopplingar till **Kreativa Europa** inom ramen för de gränsöverskridande programmen i Europeiskt territoriellt samarbete. Eruf¹⁵ och Sammanhållningsfonden stöder projekt som bevarar, skyddar och utvecklar natur- och kulturarv. Insatserna kan inkludera renovering av kulturella byggnader, turisminitiativ och utbildningsprojekt.

Anslag från Kreativa Europa skulle kunna finansiera olika transnationella projekt och samarbetsprojekt. Nedan beskrivs två projekt som finansierats via Eruf under det gränsöverskridande samarbetsprogrammet för södra Östersjöregionen. Projekten är bra exempel på hur denna finansiering kan ge mervärde åt regioner.

FRÄMJA KULTURARV TILL GAGN FÖR REGIONER

Fyra sydliga Östersjöregioner – Bornholm i Danmark, Rügen i Tyskland, Świnoujście i Polen och sydöstra Skåne i Sverige – är gränsområden som är natursköna och fyllda av kulturarv. Till följd av den demokratiska utvecklingen i Öst- och Centraleuropa och på grund av att regionerna ligger så nära varandra geografiskt, var det logiskt att dessa fyra regioner skulle samarbeta för att uppnå gemensamma mål. Med stöd från programmet för södra Östersjöområdet marknadsförde projektet Four Corners Heritage varje region som en enskild destination. Tillvägagångssättet var att lyfta fram de många arkeologiska skatter och historiska händelser som gör regionen

till en sådan fantastisk plats att besöka och bo på. Via yrkesmässiga nätverk och ett nära samarbete utvecklade och genomförde man gemensamma kultur-, turism-, kommunikations- och infrastrukturprojekt som gagnade hela området. Projektet har i slutänden gjort Four Corners till ett "måstermål" och stärkt dess närvaro på den internationella arenan.

SeaSide-projektet är ett annat initiativ som finansierats under programmet för södra Östersjöområdet. Projektet omfattar kustområden i Danmark, Litauen, Polen, Sverige och Tyskland och utnyttjar det gemensamma maritima kulturarv som förenar dessa regioner.

Inom ramen för projektet anordnades flera festivaler med maritimt tema, som visade upp regionernas gemensamma maritima kulturarv i olika kuststäder. Det så kallade Baltic Sail-initiativet knöt an till dessa festivaler och erbjöd seglingsturer mellan städerna Gdańsk i Polen, Klaipėda i Litauen, Karlskrona i Sverige, Nysted i Danmark och Rostock och Sassnitz i Tyskland. Turerna marknadsfördes i andra länder, vilket ledde till att antalet turister i regionen ökade avsevärt. En annan populär turistattraktion var en gemensam utställning om de gemensamma maritima kulturarven för varje region. SeaSide-projektet har på det stora hela gjort södra Östersjöområdet till ett viktigt turistmål både inom och utanför regionens gränser.

15 Observera att investeringar i renovering av historiska byggnader eller kulturarv endast är en Eruf-prioritet om de ingår i en övergripande ekonomisk utvecklingsstrategi och genererar direkta socioekonomiska fördelar för territoriet (t.ex. positiv inverkan på turism eller på hantverk och traditionella industrisektorer) eller för ett specifikt missgynnat samhälle.

4.7. Tematiskt mål 7: Främja hållbara transporter och eliminera flaskhalsar i viktig nätinфраstruktur

Det transeuropeiska transportnätet (TEN-T) är en planerad uppsättning väg-, järnvägs-, luft- och vattentransportnät i Europa. Från januari 2014 har **EU en ny transportinfrastrukturpolitik som förbinder hela kontinenten**. Denna politik kommer att överbrygga gapen mellan medlemsstaternas transportnät, avlägsna de flaskhalsar som fortfarande hindrar en väl fungerande inre marknad samt överbrygga tekniska barriärer såsom de oförenliga standarderna för järnvägstrafik. Politiken omfattar också ny trafik samt främjar och stärker smidiga transportkedjor för passagerar- och godstrafik.

TEMATISKT MÅL 7 OCH ESIF

Eruf och **Sammanhållningsfonden** stöder olika investeringar i TEN-T-nätverket, till exempel

- anslutning av sekundära och tertiära knutpunkter till TEN-T
- miljövänliga transportsystem
- interoperabla järnvägssystem
- smart energidistribution och lagring och smarta överföringssystem.

Ejflu kan komplettera Eruf:s och Sammanhållningsfondens investeringar i större TEN-T-nätverk genom att ge stöd åt lokala transportinfrastrukturer och/eller transportinfrastrukturer på landsbygden samt transporttjänster i landsbygdsområden. Inom jordbruksnäringen kan innovativ kol-dioxidnsål och energieffektiv transportteknik också beviljas stöd.

TEMATISKT MÅL 7 OCH ANDRA EU-INSTRUMENT

Inom ramen för Horisont 2020 har komponenten [Smarta, miljövänliga och integrerade transporter](#) en budget på 6,3 miljarder euro som ska bidra till att utveckla ett resurseffektivt och miljövänligt transportsystem.

Under [FSE Transport](#) kommer 26,25 miljarder euro att avsättas för samfinansiering av TEN-T-projekt. FSE finansierar projekt "av gemensamt intresse" såsom mervärdesskapande infrastrukturprojekt.

FSE ska komplettera **Eruf**, **Sammanhållningsfonden** och **Ejflu**, och dessa fonders investeringar i TEN-T ska säkerställa att stads- och landsbygdsområden får ta del av de möjligheter som stora nätverk genererar. Medlemsstaterna uppmanas därför att i förväg ange under vilket stödsystem som enskilda TEN-T-infrastrukturprojekt ska genomföras. Detta möjliggör ordentlig planering och effektiva investeringar.

Geografiska synergier: FSE fokuserar huvudsakligen på i förväg identifierade, mervärdesskapande EU-projekt i fråga om stamnätskorridorer i TEN-T. Dessa centrala infrastrukturinvesteringar kan samverka med projekt som finansieras av Eruf, Sammanhållningsfonden och Ejflu och som är lokaliserade till andra delar av TEN-T-stamnätet eller det övergripande nätet.

Sökande som begär FSE-gåvbidrag för mervärdesskapande EU-projekt av gemensamt intresse kan också ansöka om ESIF-stöd. Dessa omfattar

- projekt i andra delar av TEN-T-stamnätet som inte har identifierats i förväg i bilaga I i FSE-förordningen
- projekt för det övergripande TEN-T-nätet
- multimodala transportknutpunkter som förbinder sekundär infrastruktur med TEN-T-nätet.

FÖRBÄTTRING AV JÄRNVÄGSFÖR- BINDELSERNA I ÖSTERSJÖKORRI- DOREN

För stamnätskorridoren Nordsjön-Östersjön kan ett i förväg identifierat projekt för byggandet av en ny direktlinje från norr till söder via Tallinn, Riga, Kaunas och Warszawa beviljas stöd från FSE. Förbindelsen mellan Rail Baltica-linjen och Litauens huvudstad Vilnius kommer att uppgraderas. Eftersom Kaunas-Vilnius-förbindelsen också ligger i TEN-T-stamnätet men inte är ett gränsöverskridande projekt eller ett flaskhalsprojekt, är den en lämplig kandidat för ESIF-finansiering.

För **parallella projekt** i ett gemensamt område kan infrastrukturutvecklingen stödjas av FSE, medan de "mjuka" aktiviteterna kan motta stöd från ESIF. Parallellt med byggandet och innovationen av stamnätsinfrastruktur som finansierats av FSE, skulle ESIF exempelvis kunna stödja aktiviteter för att främja tvärregionalt samarbete mellan intressenter eller minska infrastrukturens miljöpåverkan. Ett exempel på detta är initiativen för rena sjötransporter, som har utvecklats i Östersjöregionen.

UPPGRADERING AV RAIL BALTICA- PROJEKTET

Förstudien för uppgradering av den 1 520 km långa gränsöverskridande Rail Baltica-linjen finansierades av Sammanhållningsfonden. Inom ramen för Interreg-programmet hjälpte Eruf till att uppätta ett regionalt intressentnätverk och ökade medvetenheten hos industrin och allmänheten. Den gränsöverskridande delen – ombyggnaden av järnvägen mellan Tartu och Valga – mottog 10,8 miljoner euro i FSE-stöd (TEN-T).

Att hitta innovativa lösningar på transportproblem såsom logistik och rörlighet i städerna är ett gemensamt samhällsbehov. Detta är ett område där många regioner och medlemsstater har identifierat egna konkurrensfördelar och potentiella forsknings- och innovationsstyrkor. Det är därför viktigt att innovativa och FoU-baserade lösningar som skulle kunna lösa transportproblem verkligen tas tillvara.

Om detta prioriteras i de årliga arbetsprogrammen skulle **Horisont 2020**-finansiering kunna hjälpa offentliga myndigheter att sammanföra behovet av innovativa varor och tjänster. Man skulle också kunna få hjälp med förkommersiell upphandling och offentlig upphandling av innovativa lösningar samt med de ofta komplicerade upphandlingsprocesserna.

Horisont 2020 kan finansiera grundläggande och tillämpad forskning och innovation, medan Eruf och Sammanhållningsfonden kan stödja dess genomförande.

TIGER-PROJEKTET SÄTTER TÄN- DERNA I FRAKTLOGISTIKEN

TIGER finansieras under FP7 och är ett storskaligt integrerat samarbetsprojekt för utveckling av järnvägstransporter i godslogistikkedjor. TIGER står för "Transit via Innovative Gateway concepts solving European- intermodal Rail needs" (transport via innovativa gatewaykoncept som tillgodoser behoven i fråga om europeiska intermodala järnvägar) och tar hänsyn till fyra grundläggande europeiska transportbegränsningar:

- Det är svårt att hantera den kraftigt stigande efterfrågan på fraktmobilitet med dålig infrastruktur.
- Ankomsthamnarna för transporter till EU är överbelastade på grund av svårigheter att förflytta trafiken på land.
- Miljösituationen och klimatförändringarna kräver en mer hållbar rörlighet. Ett byte av transportsätt uppmuntras.
- På grund av kostnader och byggtider tar det minst tio år innan eventuella infrastrukturutbyggnader genererar fördelar. Det är därför absolut nödvändigt att säkerställa att de tillgängliga europeiska infrastrukturerna ger högsta möjliga produktivitet.

Problemen påvisas ytterligare genom fyra pilotprojekt under TIGER DEMO-initiativet, som finansieras av Eruf.

► **Mer information om** [TIGER DEMO](#)-projektet.

ETT SMART ELNÄT FÖR ENERGI- FÖRVALTNING INOM JÄRNVÄGS- SEKTORN

Ferro Smart Grid-projektet utvecklade det första smarta elnätet för energiförvaltning i järnvägssektorn. Det innefattade tåg som var anslutna till elnätet samt hjälpinstallationer och elektriska fordon i syfte att uppnå effektiv, säker och hållbar elförsörjning.

För att uppnå detta mål utvecklades en experimentell prototyp med hjälp av stöd från Eruf. Det sjunde ramprogrammet för forskning tillhandahöll – inom ramen för MERLIN-projektet – stöd till nästa steg, som var att påvisa genomförbarheten för integrerade förvaltningssystem i syfte att uppnå en mer hållbar och optimerad energianvändning i Europas elektriska järnvägssystem.

► **Mer information om** [Ferro Smart Grid](#)-projektet.

4.8. Tematiskt mål 8: Främja hållbar och högkvalitativ sysselsättning och stödja arbetskraftens rörlighet

En mycket viktig prioritet är att bemästra arbetslösheten och de sociala konsekvenserna av den senaste ekonomiska krisen. Att förbättra arbetsmarknadens återhämtningsförmåga och investera i humankapital är avgörande för att hjälpa företagen att rekrytera och anpassa sig så att fler människor förblir aktiva i arbetslivet. Samtidigt bör medlemsstaterna göra mer för att förbättra anställbarheten för långtidsarbetslösa samt äldre och yngre personer.

Som en del av Europa 2020-strategin har EU enats om ett sysselsättningsmål på 75 % för kvinnor och män år 2020. **Agendan Ny kompetens för nya arbetstillfällen** är ett av de viktigaste kommissionsinitiativen, och det kommer att hjälpa EU att nå sitt sysselsättningsmål år 2020. Här presenteras en uppsättning konkreta åtgärder som inför reformer för att förbättra flexibiliteten och säkerheten på arbetsmarknaden, förse människor med rätt kompetens för dagens och morgondagens

jobb, öka kvaliteten på jobben, säkerställa bättre arbetsvillkor och skapa fler arbetstillfällen.

TEMATISKT MÅL 8 OCH ESIF

Inom ramen för detta tematiska mål bör medlemsstaterna fokusera på att uppnå sina nationella sysselsättningsmål med hjälp av **ESF**-stöd till relevanta strategier.

Insatser som stöds av ESF syftar till yrkesmässig och geografisk rörlighet samt en hållbar integrering av arbetslösa genom aktiv inkludering. Framgångsrika projekt kan också utnyttja arbetsgivar- och utbildningsnätverk och utveckling av lokala sysselsättningsinitiativ. Genomförandet av ungdomsgarantier förutsätter ett nära samarbete med arbetsmarknadens parter, arbetsförmedlingen och olika typer av utbildningsorgan. Det är mycket viktigt att samarbeta med arbetsgivare som erbjuder praktikplatser för ungdomar.

Kurser, workshops och coaching kan också finansieras av **Ejflu**. Stödet kan innefatta kortsiktiga utbyten i jord- och skogsbruksverksamhet samt besök på jord- och skogsbruk. Det kan utnyttjas av personer som arbetar inom jordbruks-, livsmedels- och skogsbruksnäringarna samt av små och medelstora företag på landsbygden. Dessutom bidrar det till kompetensutveckling hos arbetskraften och ökar kvaliteten på sysselsättningen. Ejflu uppmuntrar unga människor att söka sig till jordbrukssektorn och erbjuder därför olika möjligheter för unga jordbrukare.

En av **EHFF:s** prioriteter är att öka sysselsättningen och den territoriella sammanhållningen, och detta ska göras genom lokalt ledd utveckling. Det övergripande målet om ekonomisk tillväxt ska uppnås genom social inkludering, jobbskapande, stöd till anställbarhet och arbetskraftens rörlighet i kust- och inlandssamhällen.

Eruf hjälper företagsinkubatorer och tillhandahåller investeringsstöd till egenföretagare och mikroföretag. Fonden stöder också sysselsättningsfrämjande tillväxt genom att återupprätta industriområden på tillbakagång samt genom att förbättra tillgången till viktiga natur- och kulturresurser.

Stödet kan också innefatta lokala utvecklingsinitiativ och hjälp till strukturer som tillhandahåller tjänster i närmiljön i syfte att skapa arbetstillfällen, förutsatt att dessa inte omfattas av ESF-förordning 1304/2013¹⁶.

Slutligen stöder Europeiskt territoriellt samarbete (ETC, European Territorial Cooperation) främjandet av hållbar och högkvalitativ sysselsättning, arbetskraftens rörlighet, gemensamma lokala sysselsättningsinitiativ, informations- och rådgivningstjänster samt gemensamma utbildningar.

DAGCENTRET ZIEDUGRAVAS

Stöd från Eruf och ESF har hjälpt till att bygga dagcentret Ziedugravas i regionen Skrīveru i Lettland. Dagcentret erbjuder temporär social omsorg och alternativa omsorgstjänster för funktionshindrade i regionen. Aktiviteterna fokuserar på utveckling av sociala färdigheter, inläring och fritidstjänster.

Eruf-stödet användes för ombyggnation av byggnaden där dagcentret ligger. Man var bland annat tvungen att förbättra tillgängligheten för funktionshindrade genom att installera hiss och entréramp samt annan utrustning som behövs för den dagliga driften av verksamheten.

ESF-finansieringen ökade anställbarheten och integreringen av olika grupper, däribland

- funktionshindrade
- pensionärer
- stora familjer och ensamföräldrar
- barn med missbruksproblem och/eller som upplever våld
- personer som saknar grundläggande jobbfärdigheter och/eller social kompetens.

Inom ramen för projektet upprättades ett program för social rehabilitering som bland annat inkluderade hemtjänst. Socialarbetarna erbjöds utbildning.

I slutet av 2013 utnyttjade omkring 162 personer centrets tjänster regelbundet. Dessutom har 523 personer vid något tillfälle utnyttjat det förbättrade programmet för social rehabilitering.

FINANSIERING AV TVÅ OMSORGS-CENTRER I IRLAND

Den kommunala förskolan Obair Community Crèche i Newmarket-on-Fergus, County Clare, mottog stöd från både Eruf och ESF inom ramen för det regionala operativa programmet för södra och östra Irland 2000–2006.

16 Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 1304/2013.

Stödet användes till att införa ett kapitalinvesteringsprogram och till att avlöna centrets personal. Förskolan består av tre rum och är avsedd för barn i åldrarna tre månader till sex år. Obair Community Crèche är en organisation som drivs utan vinstsyfte och som erbjuder prismässigt överkomlig, tillgänglig och säker barnomsorg för Newmarket-on-Fergus och dess omgivning.

Dessutom mottog Knockanrawley Resource Centre i Tipperary Town stöd från Eruf och ESF inom ramen för det regionala operativa programmet för södra och östra Irland. Även denna finansiering användes för att införa ett kapitalinvesteringsprogram och för att hjälpa till med personalkostnaderna.

TEMATISKT MÅL 8 OCH ANDRA EU-INSTRUMENT

I syfte att skapa mervärde och uppnå effekter bör synergier utvecklas mellan **Europeiska unionens program för sysselsättning och social innovation (EaSI)** och ESF och andra EU-program, särskilt på områden som omfattas av de tre EaSI-programdelarna:

- modernisering av sysselsättnings- och socialpolitiken via [programdelen Progress](#)
- yrkesmässig rörlighet via [programdelen Eures](#)
- tillgång till mikrofinansiering och socialt företagande via [programdelen Mikrofinansiering och socialt entreprenörskap](#)

EaSI kommer, via programdelen Progress, att stödja social- och arbetsmarknadspolitiska innovationer som erbjuder nyskapande lösningar för sociala behov på nationell nivå. Denna programdel hjälper också till att mäta genomförbarheten hos arbetsmarknadsrelaterade och sociala innovationer innan dessa reproduceras i större skala. Mer information finns på [EaSi-webbplatsen](#).

Erasmus+ kan ge elever på alla nivåer relevanta färdigheter och kompetenser samt underlätta övergången från utbildning till arbete. Erasmus+ ger studenter, praktikanter, personal och volontärer möjlighet att tillbringa en period utomlands för att öka sin kompetens och anställbarhet.

Erasmus+ syftar till att

- förbättra färdigheter och kompetens genom ökad rörlighet över gränserna av både lärare och studenter
- stärka samarbetet på utbildnings- och ungdomsområdet genom att uppmuntra partnerskap mellan utbildningsinstitut, offentliga organ, företag och ungdomsorganisationer
- stödja politiska reformer genom kompetensutveckling, verktyg för insyn och erkännande samt experimentell politik och stöd till olika intressentorganisationer.

► [Mer information om Erasmus+](#).

Mål 3 i **EU:s folkhälsoprogram** fokuserar på innovativa, effektiva och hållbara hälso- och sjukvårdssystem.

ESIF kan utöka aktiviteterna som utvecklats inom **EaSI, Erasmus+** och **EU:s folkhälsoprogram** genom att kombinera finansieringen sekventiellt. Det går dock inte att använda en kombination av fonder inom samma projekt.

Asyl-, migrations- och integrationsfonden (AMIF, Asylum, Migration and Integration Fund) bidrar till bättre migrationshantering genom att erbjuda stöd till medlemsstaternas migrationsmyndigheter i enlighet med deras sociala och ekonomiska behov. Fonden verkar också för effektiv integrering av tredjelandsmedborgare. ESIF kan också stödja integreringen av tredjelandsmedborgare på arbetsmarknaden.

► [Mer information om asyl-, migrations- och integrationsfonden](#).

4.9. Tematiskt mål 9: Främja social inkludering samt bekämpa fattigdom och diskriminering

Den europeiska plattformen mot fattigdom och social utestängning är ett av sju flaggskeppsinitiativ inom Europa 2020-strategin för smart och hållbar tillväxt för alla. Den är till för att hjälpa medlemsstaterna att lyfta 20 miljoner människor ut ur fattigdom och socialt utanförskap till 2020.

Systemen för socialt skydd måste motverka den ekonomiska krisens effekter, främja social inkludering och förebygga fattigdom genom att

- tillämpa integrationsstrategier
- tillhandahålla ett effektivt och adekvat inkomststöd
- införa metoder för att hantera fattigdom, däribland barnfattigdom

- säkerställa bred tillgång till prismässigt överkomliga och högkvalitativa tjänster, såsom social-, hälso- och sjukvårdstjänster, barnomsorg, bostäder och energiförsörjning
- stärka kopplingen mellan socialhjälp och aktiveringsåtgärder genom att erbjuda mer personliga tjänster
- förbättra utnyttjandet av de tjänster som erbjuds.

TEMATISKT MÅL 9 OCH ESIF

20 % av **ESF**-budgeten på nationell nivå har öronmärkts för detta tematiska mål.

Fonden stöder en aktiv integrationspolitik för att säkerställa bättre samordning av utbildning, sociala trygghetssystem och arbetsmarknadspolitik. Detta kommer att garantera social sammanhållning för de mest missgynnade grupperna och hjälpa arbetslösa tillbaka in i arbetslivet.

Inkomststödsdelen av den aktiva integrationsstrategin ska finansieras av ESF. Den ska endast fungera som en temporär åtgärd som banar väg för jobbskapande. Offentliga sysselsättningsprogram stöds endast som en övergångsåtgärd som kan ge människor de färdigheter, kompetenser och kvalifikationer som krävs för att de ska komma in på arbetsmarknaden igen.

Medlemsstaterna kan använda så kallade fattigdomskartor när de utformar och genomför integrerade strategier till stöd för de mest missgynnade områdena och grupperna såsom romerna. Integreringen av marginaliserade befolkningsgrupper kan också innefatta lokalt ledd utveckling (CLLD, community-led local development). För att öka effektiviteten i ESF-insatser som syftar till att öka tillgången på överkomliga, hållbara och högkvalitativa social-, hälso- och sjukvårdstjänster, bör ESIF användas för att investera i social infrastruktur och vårdinfrastruktur i mindre utvecklade regioner och på landsbygden.

Ejflu bidrar till detta tematiska mål genom att fokusera på social inkludering genom riktade insatser. Detta kan exempelvis vara investeringar i grundläggande tjänster och infrastruktur som barnomsorg, e-integration, koncept för lokal utveckling, partnerskap och investeringar som involverar olika sociala tjänster.

Det finns möjlighet till ytterligare stöd via startbidrag till små skogsbruk som kan hålla småskaliga jordbrukare borta från fattigdomsfällan. Ejflu stöder också den gemensamma jordbrukspolitikens system för direktstöd, som har en viktig roll för att bekämpa fattigdom inom jordbruket.

Eruf kan stödja investeringar i social- och sjukvård och social infrastruktur. Dessa investeringar främjar nationell, regional och lokal utveckling, minskar ojämlikheterna i tillgången på adekvata hälso- och sjukvårdstjänster och främjar social inkludering genom ökad tillgång till sociala och kulturella tjänster och fritidstjänster. De kan också hjälpa till med övergången från institutionella tjänster till tjänster i när-samhället.

Finansieringen hjälper också till med återuppbyggnaden av eftersatta samhällen. Stödet är också viktigt för genomförandet av strategier för lokalt ledd utveckling.

Inom ramen för gränsöverskridande samarbete kan stöd från Europeiskt territoriellt samarbete användas för att främja social inkludering, bekämpa fattigdom och hantera olika typer av diskriminering. Dessutom bidrar det gränsöverskridande programmet Peace till att främja social och ekonomisk stabilitet med hjälp av åtgärder som ska öka sammanhållningen mellan lokalsamhällen.

TRE PROJEKT SOM ARBETAR MED SOCIALT UTANFÖRSKAP I TJECKIEN

I staden Most i Tjeckien har man inlett tre projekt för att bekämpa socialt utanförskap. Alla tre drivs i stadsdelen Chanov och är tätt förbundna med varandra. Chanov är känt för sin höga arbetslöshet, låga bostadsstandard och småbrottslighet. Av en befolkning på 1 500 invånare är 90 % romer. Projekten är

- ett program för integrering av socialt utslagna personer – ESF-bidrag 900 000 euro
- ett ungdomscenter – Eruf-bidrag 400 000 euro
- ett flerfunktionellt center – Eruf-bidrag 700 000 euro.

Alla tre projekten erbjuder rådgivningstjänster för lokalinvånarna på områden som utbildning, sysselsättning, familjeliv och fritidsaktiviteter.

De tre projekten försåg helt enkelt lokalinvånarna med en plats där de kunde lära sig mer om IT, idrotta och studera. Alla projekten samarbetade med arbetsförmedlingen, utbildningscentrer, lokala skolor och organisationer för yrkesutbildning.

PROGRAM FÖR DE MINST UTVECKLADE MIKROREGIONERNA (LDMR, LEAST DEVELOPED MICRO-REGIONS)

LDMR-programmet är experimentellt och omfattade i det här fallet flera olika finansiella EU-instrument för att främja ekonomisk och social utveckling i utvalda regioner i Ungern. En territoriell strategi kombinerades med resursbaserad planering där man involverade lokalsamhällen och myndigheter som själva bestämde vilka projekt som skulle genomföras i regionen. I sitt arbete fick de hjälp av externa experter, även om den slutgiltiga beslutsmakten låg i mikroregionernas egna händer.

Eruf och ESF samfinansierade LDMR-programmet.

OMRÅDESFÖRVALTNINGSPROJEKT I BERLIN

Införandet av stadsdelsråd i eftersatta delar av Berlin har inneburit att lokalinivånarna själva bestämmer vilka projekt som bör finansieras för att förbättra levnadsvillkoren där. För att motverka social segregation och andra sociala problem i vissa delar av Berlin efter återföreandet lanserade stadsförvaltningen år 1999 interventionsstrategin Neighbourhood Management Berlin. I över tio år har denna varit ett värdefullt verktyg för att öka den sociala integrationen i staden Berlin.

Dessa områden har präglats av en uppenbar försummelse av den offentliga miljön samt av arbetslöshet, beroende av statligt stöd och avsaknad av social och etnisk integration.

Målet med det EU-finansierade programmet Neighbourhood Management Berlin (NMB) har varit att förändra denna situation och skapa närområden som präglas av solidaritet och jämlika utvecklingsmöjligheter för området och dess invånare.

Nyckelpartner i projektet var lokalinivånarna, som arbetade tillsammans med stadens enhet för stadsutveckling och miljö, de lokala stadsdelarna och stadsdelsförvaltningsteamerna. En annan viktig roll spelades av lokala organ såsom bostadsföreningar, skolor, företag och allaktivitetshus.

TEMATISKT MÅL 9 OCH ANDRA EU-PROGRAM

EaSI-programdelarna Progress och Mikrofinansiering och socialt entreprenörskap är särskilt viktiga för det tematiska målet 9.

Olika mål under **EU:s folkhälsoprogram** anses också mycket viktiga. Dessa är:

- Mål 1: Främja hälsa, förebygga sjukdomar och verka för miljöer som underlättar en hälsosam livsstil enligt principen att hälsofrågor ska beaktas inom alla politikområden.
- Mål 3: Bidra till innovativa, effektiva och hållbara hälso- och sjukvårdssystem.
- Mål 4: Förbättra tillgången till bättre och tryggare hälso- och sjukvård.

För dessa program kan man inte kombinera flera fonder för samma projekt eller samma åtgärd, men det är möjligt att uppätta parallella eller sekventiella projekt.

4.10. Tematiskt mål 10: Investera i utbildning, vidareutbildning och yrkesutbildning för färdigheter och livslångt lärande

TEMATISKT MÅL 10 OCH ESIF

Investeringar under **ESF** ska

- verka för lika tillgång till högkvalitativ utbildning på alla nivåer
- omstrukturera och modernisera processer
- bättre matcha utbud och efterfrågan på kompetens på arbetsmarknaden
- förbereda utbildningssystemen för övergången till en koldioxidsnål ekonomi
- Lyckade investeringar kräver partnerskap mellan högre utbildningsinstanser, yrkesutbildningssektorn, forskning och företag samt arbetsmarknaden.

Ejflu bidrar till detta tematiska mål genom att

- stödja yrkesutbildning och kompetenshöjande åtgärder såsom utbildningskurser, workshops och coaching
- finansiera demonstrationsaktiviteter och informationsåtgärder till förmån för dem som arbetar inom jordbruks-, livsmedels- och skogsbruksnäringarna, markförvaltare och små och medelstora företag på landsbygden.
- anordna kortsiktiga utbyten i jord- och skogsbruksverksamhet samt besök på jord- och skogsbruk
- finansiera rådgivningstjänster för små och medelstora företag och utbildningsinstitut i landsbygdsområden.

Eruf kan hjälpa till att utveckla utbildningsinfrastrukturer. Dessutom kan utbildning och yrkesutbildning för färdigheter och livslångt lärande beviljas stöd via program för Europeiskt territoriellt samarbete.

TEMATISKT MÅL 10 OCH ANDRA EU-INSTRUMENT

Marie Skłodowska-Curie-insatser (MSCA, Marie Skłodowska-Curie actions) under Horisont 2020 kan stödja sysselsättning inom forskning och arbetskraftens rörlighet för forskare. Stödet bör samordnas med ESF-investeringar på detta område.

ESF kan också användas för att komplettera finansiering under **Erasmus+** för utresande studenter/praktikanter/lärlingar (NÅ1) på nationell eller regional nivå. Anslag via Erasmus+ är utformade för att täcka kostnader som resor, levnadsomkostnader, böcker och utrustning. Det är inte möjligt att använda ESF för att komplettera bidrag till enskilda stödmottagare som redan mottar bidrag från Erasmus+. ESF kan dock användas för att finansiera bidrag till "Zero-EU-mobility"-deltagarna, som inte får bidrag från Erasmus+ men som går på institutioner som deltar i Erasmus+ och erhåller förvaltningsstöd.

ESF kan också användas för att finansiera förberedande, kompletterande eller direktrelaterade aktiviteter i partnerinstitutioner som deltar i Erasmus+ under **strategiska partnerskap/kunskapsallianser/sektorskompetensallianser** (NÅ2). ESF kan användas för att utvidga aktiviteter som först utvecklats inom ramen för politiskt stöd till Erasmus+ (NÅ3).

Inom dessa scenarier ska finansieringen ske antingen sekventiellt, parallellt eller som ett alternativ. Det går inte att använda en kombination av fonder inom samma projekt.

Mål 3 i **EU:s folkhälsoprogram** om innovativa, effektiva och hållbara hälso- och sjukvårdssystem innefattar åtgärder för utbildning av vårdpersonal.

4.11. Tematiskt mål 11: Förbättra den institutionella kapaciteten hos myndigheter och aktörer och öka effektiviteten hos den offentliga förvaltningen

Kvaliteten på den offentliga förvaltningen har direkt inverkan på den ekonomiska miljön och är därför avgörande för att stimulera produktivitet, konkurrenskraft och tillväxt. Modernisering av offentliga institutioner har därför tagits upp som en av EU:s viktigaste prioriter i genomförandet av Europa 2020-strategin.

Uppbyggnad av institutionell kapacitet inom förvaltning och rättsväsende stöds av ESF och Eruf i syfte att skapa institutioner som är

- stabila och förutsägbara
- tillräckligt flexibla för att reagera på de många samhällsutmaningarna
- öppna för dialog med allmänheten
- kapabla att införa nya politiska lösningar och tillhandahålla bättre tjänster.

Investeringen i mänskligt kapital i den offentliga sektorn är inriktad på mer effektiva organisatoriska processer, modern förvaltning samt på motiverade och kvalificerade ämbets- och tjänstemän.

TEMATISKT MÅL 11 OCH ESIF

ESF-stödet ska fokusera på horisontella reformer som främjar god förvaltning. Nyckelåtgärder kan vara att

- utveckla färdigheter på alla nivåer i den professionella hierarkin
- modernisera och optimera de interna processerna i de offentliga institutionerna och tjänsterna
- förbättra utformningen och genomförandet av politiken
- förbättra samspelet mellan institutioner och med intressenter
- förbättra tillhandahållandet och kvaliteten på tjänsterna
- utveckla ändamålsenliga organisatoriska strukturer
- införa strategier och politiska åtgärder för mänskliga resurser
- utveckla informations- och teknikresurser.

Denna typ av stöd kommer endast att vara möjligt i medlemsstater med minst en mindre utvecklad region eller i medlemsstater som är stödberättigade via Samanhållningsfonden.

Dessutom kommer ESF att stödja kapacitetssupplegning i alla typer av regioner genom att

- öka kapaciteten hos intressenter, till exempel arbetsmarknadens parter och icke-statliga organisationer
- utveckla sektoriella och territoriella paketer på områdena sysselsättning, social inkludering, hälsa och utbildning på alla territoriella nivåer.

Stöd från **Eruf** och **Sammanhållningsfonden** kommer att vara tillgängligt för offentliga institutioner, arbetsmarknadens parter och andra icke-statliga organisationer för att

- stärka den institutionella kapaciteten och effektiviteten hos offentliga förvaltningar och samhällsservice som har med genomförandet av Eruf och Sammanhållningsfonden att göra
- stödja och komplettera ESF-åtgärder och om nödvändigt tillhandahålla utrustning och infrastruktur för att stödja modernisering av samhällsservicen på områden som sysselsättning, utbildning, hälsa, socialpolitik och tullmyndigheter
- stärka den administrativa kapaciteten i fråga om europeiskt territoriellt samarbete (endast Eruf).

TEMATISKT MÅL 11 OCH ANDRA EU-INSTRUMENT

Programmet för rättsliga frågor¹⁷ främjar rättsligt samarbete i civil- och straffrättsliga frågor, hjälper till med utbildning av domare, åklagare och andra jurister samt stöder EU:s åtgärder för hantering av droger. Programmet bidrar till att säkerställa att personer och företag i Europa får tillgång till korrekt rättslig prövning.

Programmet genomförs genom analytiska aktiviteter, utarbetande av vägledningar och rapporter, konferenser, utbildningsaktiviteter, olika former av ömsesidigt lärande och samarbete samt utveckling och underhåll av system och verktyg, till exempel vidareutveckling av den europeiska e-juridikportalen. Budgeten är 378 miljoner euro.

Programmet förvaltas av Europeiska kommissionen via utlysningar. Alla organ och juridiska personer får delta. Organ med vinstsyfte kan ansöka tillsammans med icke-vinstdrivande eller offentliga organisationer.

17 [Förordning \(EU\) nr 1382/2013](#)

► **Mer information om [programmet för rättsliga frågor](#).**

Programmet för rättigheter, jämlikhet och medborgarskap främjar och skyddar specifika fri- och rättigheter som är fastställda i EU-lagstiftningen. Det främjar jämställdhet och bekämpar alla former av diskriminering och rasism. Dessutom arbetar programmet för en effektiv och konsekvent tillämpning av EU:s lagstiftningsinstrument och lagstiftande politik i medlemsstaterna samt främjar gränsöverskridande samarbete och ömsesidiga kunskaper.

Stödverksamheten omfattar analytiska aktiviteter, konferenser, utbildningsaktiviteter, olika former av ömsesidigt lärande och samarbete samt stöd till icke-statliga organisationer vid genomförandet av åtgärder med europeiskt mervärde. Dessutom ingår stöd till medlemsstater för genomförandet av europeiska instrument och politiska strategier. Budgeten för detta program är 439 miljoner euro.

Programmet förvaltas av Europeiska kommissionen via utlysningar. Alla organ och juridiska personer får delta i programmet. Organ med vinstsyfte kan ansöka tillsammans med icke-vinstdrivande eller offentliga organisationer.

► **Mer information om [programmet för rättigheter, jämlikhet och medborgarskap](#).**

Programmet Ett Europa för medborgarna¹⁸ syftar till att främja medborgarnas förståelse för EU och dess historia och mångfald. Det fokuserar också på europeiskt medborgarskap och på att förbättra förhållandena för civil och demokratisk delaktighet genom att skapa förutsättningar och utveckla medborgarnas förståelse för EU:s beslutsprocesser. Den totala budgeten för programmet är 185 miljoner euro.

18 [Förordning \(EU\) nr 390/2014](#)

Programmet förvaltas av Europeiska kommissionen med hjälp av genomförandeorganet för utbildning, audiovisuella medier och kultur. Ansökningar till de öppna utlysningarna kan skickas av alla intressenter som arbetar för europeiskt medborgarskap och integration, i synnerhet lokala och regionala myndigheter, vänortskommittéer, organisationer i det civila samhället osv.

► **Mer information om [programmet Ett Europa för medborgarna](#).**

Herkules III-programmet¹⁹ bekämpar bedrägerier och andra illegala verksamheter som påverkar EU:s ekonomiska intressen. Exempelvis bekämpar programmet cigarettsmuggling och penningförfalskning. Det bidrar till ökat mellanstatligt samarbete och samordning på EU-nivå mellan medlemsstaternas myndigheter, kommissionen och Olaf. Programmet ger tekniskt bistånd till medlemsstaternas myndigheter i syfte att stärka deras operativa kapacitet och utredningsförmåga. Det finansierar också utbildning, konferenser och seminarier för personer som arbetar med lagarnas tillämpning, i syfte att förbättra deras kompetens och möjliggöra utbyte av kunskaper och bästa praxis

► **Mer information om [Herkules III-programmet](#).**

Fonden för inre säkerhet upprättades i syfte att stärka det polisiära samarbetet och bekämpa organiserad brottslighet. Några av dess viktigaste prioriteter är att förbättra medlemsstaternas möjligheter att bekämpa korruption, skydda ekonomin mot kriminell infiltrering och minska incitament genom att beslagta och konfiskera kriminellt tillskansade tillgångar. De primära målgrupperna är personer som arbetar med lagens tillämpning och andra säkerhetstjänster.

► **Mer information om [fonden för inre säkerhet](#).**

Programmet Perikles²⁰ finansierar utbyten, bistånd och utbildning för myndigheter, banker och andra som arbetar med att bekämpa förfalskning av euron – både i euroområdet och i EU-länder utanför euroområdet. Målet är att uppnå bättre skydd av eurosedlar och mynt i Europa och i världen – genom att se till att åtgärder mot penningförfalskning får samma effekt i hela EU, och samtidigt respektera enskilda nationella traditioner, och genom att förbättra samarbetet mellan myndigheterna. Den överordnade budgeten för programmet under de aktuella fleråriga finansramarna är 7,3 miljoner euro, och programmet genomförs mot bakgrund av de årliga arbetsprogrammen.

► **Mer information om [Perikles-programmet](#).**

19 Förordning (EU) nr 250/2014 – EGT L84, 2014-03-20, s. 6.

20 Förordning (EU) nr 331/2014 – EGT L 103, 2014-04-05.

5. ANNAN ANVÄNDBAR INFORMATION

5.1. Onlinechecklista för stödmottagare

Det finns en onlinechecklista som kan hjälpa till att ringa in potentiella EU-fonder för olika typer av investeringar och kategorier av stödmottagare.

5.2. EU-stödets synlighet

Mottagare av EU-stöd är förpliktade att erkänna EU-stöd i sina egna publikationer. Av denna anledning ska de inkludera EU-emblemet och relevant text som belyser finansieringens karaktär.

[Riktlinjerna](#) "Användning av EU:s emblem inom ramen för EU-program: Riktlinjer för stödmottagare och andra tredje parter" beskriver hela processen och finns på alla EU-språk.

5.3. EU-stöd och stadgan om de grundläggande rättigheterna

Insatser som mottar EU-stöd måste följa EU-lagstiftningen och relevanta nationella lagar. Det breda spektrumet av relevanta EU-lagar omfattar bland annat EU-stadgan om de grundläggande rättigheterna, som är juridiskt bindande sedan Lissabonfördragets ikraftträdande.

Den gäller för medlemsstaterna i deras genomförande av EU-lagstiftning. Det är därför viktigt att stödmottagarna verkligen ser till att deras projekt genomförs i enlighet med EU-stadgan om de grundläggande rättigheterna.²¹

21 Mer information om [EU-stadgan om de grundläggande rättigheterna](#) och [stadgans fullständiga text](#) finns på kommissionens webbplats. Ett användbart onlineverktyg som hjälper användarna att få tillgång till information om grundläggande rättigheter i EU och dess medlemsstater är Europeiska unionens byrå för grundläggande rättigheters [Charterpedia](#).

6. ORDLISTA

AMIF	Asyl-, migrations- och integrationsfonden
BNI	Bruttonationalinkomst
CLLD	Lokalt ledd utveckling (Community-Led Local Development)
Cosme	Programmet för företagens konkurrenskraft och små och medelstora företag (Competitiveness of Enterprises and Small and Medium-sized Enterprises)
EACEA	Genomförandeorganet för utbildning, audiovisuella medier och kultur (Education, Audiovisual and Culture Executive Agency)
EaSI	Programmet för sysselsättning och social innovation (Employment and Social Innovation programme)
Easme	Genomförandeorganet för små och medelstora företag (Executive Agency for Small and Medium-sized Enterprises)
EEN	Enterprise Europe Network
EFG	Egetkapitalinstrumentet för tillväxt (Equity Facility for Growth)
EFR	Europeiska forskningsrådet
EHFF	Europeiska havs- och fiskerifonden
EIB	Europeiska investeringsbanken
EIF	Europeiska investeringsfonden
EIT	Europeiska institutet för innovation och teknik (European Institute of Innovation and Technology)
Ejflu	Europeiska jordbruksfonden för landsbygdsutveckling
Eruf	Europeiska regionala utvecklingsfonden
ESF	Europeiska socialfonden
ESIF	Europeiska struktur- och investeringsfonder
ETC	Europeiskt territoriellt samarbete (European Territorial Cooperation)
EU	Europeiska unionen
EUR	Euro
Eures	Det europeiska nätverket för arbetsförmedlingar (European Employment Services)
EUSF	Europeiska unionens solidaritetsfond
FNS	Anmälningssystemet för bedrägerier (Fraud Notification System)
FoI	Forskning och innovation
FoU	Forskning och utveckling
FP7	Sjunde ramprogrammet (Seventh Framework Programme)
FSE	Fonden för ett sammanlänkat Europa
GD	Generaldirektorat
GJP	Gemensam jordbrukspolitik
H2020	Horisont 2020
HTA	Utvärdering av medicinska metoder (Health Technology Assessment)
IKT	Informations- och kommunikationsteknik

INEA	Genomförandeorganet för innovation och transportnät (Innovation and Network Executive Agency)
IPA	Instrument för stöd inför anslutningen (Instrument for Pre-Accession Assistance)
ITI	Integrerade territoriella investeringar
KI-grupp	Kunskaps- och innovationsgrupp
LAG	Lokal åtgärdsgrupp (Local Action Group)
LEITs	Ledarskap inom möjliggörande teknik och industriteknik (Leadership in Enabling and Industrial Technologies)
LGF	Lånegarantiinstrument (Loan Guarantee Facility)
Life	L'Instrument Financier pour l'Environnement Det finansiella instrumentet för miljön
MA	Förvaltningsmyndighet (Managing Authority)
Merika	Innovations- och kunskapsacceleratoren för havsenergiforskning (Marine Energy Research Innovation and Knowledge Accelerator)
MSCA	Marie Skłodowska-Curie-insatser (Marie Skłodowska-Curie actions)
NCCF	Finansieringsmekanismen för naturkapital (Natural Capital Financing Financial instrument)
NCP	Nationella kontaktpunkter (National Contact Points)
NGO	Icke-statlig organisation (non-governmental organisation)
NÅ	Nyckelåtgärd
Olaf	Europeiska byrån för bedrägeribekämpning
OP	Operativt program
PA	Partnerskapsavtal
Peace	EU:s program för fred och försoning i Nordirland och gränsregionen i Irland
RDP	Programmet för landsbygdsutveckling (Rural Development Programme)
SF	Sammanhållningsfonden
SMF	Små och medelstora företag
TEN-T	Transeuropeiskt transportnät
TO	Tematiskt mål (Thematic Objective)
VET	Yrkesutbildning (Vocational Education and Training)

Europeiska kommissionen

Vägledning för mottagare av stöd från europeiska struktur- och investeringsfonder och relaterade EU-instrument

Luxemburg: Europeiska unionens publikationsbyrå

2014 – 58 sidor – 21,0×29,7 cm

ISBN 978-92-79-46064-7

doi:10.2776/217600

SÅ BESTÄLLER DU EU-PUBLIKATIONER

Kostnadsfria publikationer:

- Via EU Bookshop (<https://bookshop.europa.eu/sv/home/>)
- Hos Europeiska unionens representationer eller delegationer. Deras kontaktuppgifter hittar du på internet (<http://ec.europa.eu>). Du kan också skicka ett fax till +352 292 942 758.

Avgiftsbelagda publikationer:

- Via EU Bookshop (<https://bookshop.europa.eu/sv/home/>)

Avgiftsbelagda prenumerationer (t.ex. årsabonnemang på *Europeiska unionens officiella tidning* och på rättsfallssamlingen från Europeiska unionens domstol):

- Via ett av Europeiska unionens publikationsbyrås försäljningsombud (http://publications.europa.eu/others/agents/index_sv.htm).

